

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK

20. sz. különjelentés

2012

ISSN 1831-0893

A TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI
INFRASTRUKTURÁLIS PROJEKTEKET FINANSZÍROZÓ
STRUKTURÁLIS INTÉZKEDÉSEK EREDMÉNYESEN
SEGÍTIK-E A TAGÁLLAMOKAT AZ UNIÓS
HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI POLITIKA CÉLJAINAK
ELÉRÉSÉBEN?

20 // 2012. sz. különjelentés

A TELEPÜLÉSI
HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI
INFRASTRUKTURÁLIS PROJEKTEKET
FINANSZÍROZÓ STRUKTURÁLIS
INTÉZKEDÉSEK EREDMÉNYESEN
SEGÍTIK-E A TAGÁLLAMOKAT AZ
UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI
POLITIKA CÉLJAINAK ELÉRÉSÉBEN?

(az EUMSZ 287. cikke (4) bekezdésének második albekezdése szerint)

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1
Fax +352 4398-46410
E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

20 // 2012. sz. különjelentés

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Katalógusadatok a kiadvány végén található.
Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2012

ISBN 978-92-9241-010-0
doi:10.2865/4209

© Európai Unió, 2012
A sokszorosítás a forrás megjelölésével megengedett.

Printed in Luxembourg

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés

GLOSSZÁRIUM

I-IV **ÖSSZEFOGLALÓ**

1-13 **BEVEZETÉS**

1-9 **TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁS AZ EURÓPAI UNIÓBAN**

10-13 **A TELEPÜLÉSI SZILÁRDHULLADÉK-GAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁK TÁRSFINANSZÍROZÁSA AZ UNIÓS STRUKTURÁLIS INTÉZKEDÉSEK KERETÉBEN**

14-19 **AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZERE**

20-68 **ÉSZREVÉTELEK**

20-34 **EREDMÉNYES-E A TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁK MŰKÖDÉSE?**

23-28 A HULLADÉKFELDOLGOZÓ ÜZEMEK ELTÉRŐ MÉRTÉKBEN VOLTAK EREDMÉNYESEK; A NEM SZELEKTÁLT HULLADÉKOT BEGYŰJTŐ ÜZEMEK ALULTELJESÍTETEK

29-34 MAJD NEM MINDEGYIK INFRASTRUKTÚRA MEGFELELT A KÖRNYEZETVÉDELMI ELŐÍRÁSOKNAK, A HULLADÉKLERAKÓK TÖBB MINT KÉTHARMADA AZONBAN NEM KÜLÖNÍTETT EL ELEGENDŐ FEDEZETET A BEZÁRÁSRA, ILLETVE AZ UTÓGONDOZÁSRA

35-44 **REGIONÁLIS SZINTEN ELÉRTÉK-E AZ UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI POLITIKA CÉLJAIT?**

37-38 ELLENTMONDÁSOK A BEJELENTETT ADATOKBAN

39 A MINTÁBAN SZEREPLŐ RÉGIÓK KÖZÜL HATBAN NŐTT A HULLADÉKTERMELÉS

40-42 A MINTÁBAN SZEREPLŐ RÉGIÓKNAK MINDÖSSZE EGYNEGYEDÉBEN NÖVELTÉK JELENTŐSEN A SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS ARÁNYÁT, CSÖKKENTETTÉK A LERAKÓKBA SZÁLLÍTOTT HULLADÉK MENNYISÉGÉT ÉS JÁRULTAK HOZZÁ AZ UNIÓS CÉLSZÁMOK ELÉRÉSÉHEZ

43-44 A RÉGIÓK FELE MEGSZŰNTETTE AZ ILLEGÁLIS HULLADÉKLERAKÓKAT, A HULLADÉKOT AZONBAN A LERAKÓBAN TÖRTÉNŐ ELHELYEZÉS ELŐTT ÁLTALÁBAN NEM ELŐKEZELTÉK

45-68 **TÖRTÉNEK-E INTÉZKEDÉSEK AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS EREDMÉNYESSÉGÉNEK MAXIMALIZÁLÁSÁRA?**

47-54 A TÁJÉKOZTATÓ, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEKET A KIVÁLASZTOTT RÉGIÓK IGEN ELTÉRŐ MÉRTÉKBEN HAJTOTTÁK VÉGRE

55-60 AZ OPERATÍV PROGRAMOK, ILLETVE PROJEKTEK JÓVÁHAGYÁSOKOR A BIZOTTSÁG NEM ÖSZTÖNÖZTE AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS EREDMÉNYESSÉGÉT NÖVELŐ TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK BEVEZETÉSÉT

61-68 A SZÁMVEVŐSZÉK HIÁNYOSSÁGOKAT ÉSZLELT A HULLADÉKOKRA VONATKOZÓ UNIÓS SZABÁLYOZÁSI KERETRENDSZERBEN ÉS IRÁNYMUTATÁSOKBAN IS

69–77 KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

70–72 A TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁK TELJESÍTMÉNYE

73–74 AZ UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI POLITIKA CÉLJAI REGIONÁLIS SZINTEN

75–77 AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS EREDMÉNYESSÉGÉNEK MAXIMALIZÁLÁSA ÉRDEKÉBEN BEVEZETETT INTÉZKEDÉSEK

I. MELLÉKLET — HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI RENDSZER A KELETKEZÉSTŐL A VÉGLEGES ÁRTALMATLANÍTÁSIG

II. MELLÉKLET — HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI PROJEKTEKRE ELKÜLÖNÍTETT STRUKTURÁLIS TÁMOGATÁSOK

III. MELLÉKLET — ELLENŐRZÉSRE KIVÁLASZTOTT INFRASTRUKTÚRÁK

IV. MELLÉKLET — A TÉNYLEGESEN NYÚJTOTT TÁMOGATÁS ARÁNYA ÉS A TÁMOGATÁS AZON ARÁNYA, AMELY FIGYELEMBE VESZI, HOGY A HÁZTARTÁSOK ÁLTAL FIZETETT DÍJAK MILYEN MÉRTÉKBEN FEDEZIK A MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEKET (ÖSSZEHASONLÍTÁS)

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

GLOSSZÁRIUM

A „szennyező fizet” elv: Ezen elv szerint a hulladékgazdálkodás költségeit az eredeti hulladéktermelőnek vagy a jelenlegi vagy a korábbi hulladékbirtokosoknak kell viselniük (*forrás:* a hulladékokról szóló irányelv).

Biológiai szerves hulladék: Minden olyan hulladék, amely anaerob vagy aerob módon le tud bomlani, mint pl. az élelmiszer- és kerti hulladék, papír és kartonpapír.

Csurgalékvíz: Minden olyan folyadék, amely a lerakott hulladékon átszivárog.

Előcsatlakozási Strukturális Politikák Eszköze (ISPA): A tagjelölt országokat a csatlakozásra való felkészülésben segítő pénzügyi eszköz. Az Unióban elsődleges fontosságú környezetvédelem és közlekedés területén megvalósítandó infrastrukturális projektekhez nyújt támogatást. A csatlakozás után az ISPA-projektek a Kohéziós Alap projektjeivé alakították.

Eredményesség: Az elért eredmények és a kitűzött célok közötti összefüggés mértéke.

EU-12: Az Unióba a 2004-es csatlakozáskor belépő tíz és a 2007-es csatlakozáskor belépő két tagállam.

EU-27: Az Európai Unió 27 tagállama.

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA): Pénzügyi eszköz, amelynek célja az Európai Unió régiói közötti gazdasági és társadalmi kohézió előmozdítása. Az ERFA beavatkozásait elsősorban – nagyszámú projektet magukban foglaló – operatív programok és egységes programozási dokumentumok révén hajtják végre.

Gazdasági intézkedések: Ebben a jelentésben: olyan intézkedések, amelyek ösztönzőkkel bátorítják az uniós hulladékpolitikának megfelelő, kevésbé káros hulladékgazdálkodási megoldások (pl. hulladéklerakóban történő elhelyezés helyett az újrafeldolgozás) választását. Ilyen intézkedés mind a „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű díjmegállapítási rendszer, mind a hulladék-elhelyezési adók alkalmazása.

Hulladékdíj: Az önkormányzatok által a háztartásoktól a hulladék gyűjtéséért, kezeléséért és a hulladéklerakásért beszedett díj. A hulladékdíjat az egyes önkormányzatok különbözőképpen számítják ki a lakások, illetve házak négyzetméterben megadott alapterülete, a háztartás tagjainak száma, az ivóvízfogyasztás, valamint a termelt hulladék súlya vagy térfogata stb. alapján.

Hulladék-elhelyezési adó: Gazdasági intézkedés, amelynek célja a hulladéklerakóban történő elhelyezés – és bizonyos esetekben a hulladékégetés – költségének a növelése, és ezáltal a hulladék újrahasznosításának ösztönzése. A lerakóban elhelyezett hulladék után tonnánként fizetett adót a lerakóban történő elhelyezés, illetve a hulladékégetés díján felül kell megfizetni.

Kohéziós Alap: Pénzügyi eszköz, amelynek célja a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése környezetvédelmi és közlekedési projektek finanszírozása révén azokban a tagállamokban, ahol az egy főre jutó GNP nem éri el az uniós átlag 90%-át.

Közigazgatási intézkedések: Ebben a jelentésben ez a kifejezés olyan jogszabályokon alapuló intézkedéseket jelent, amelyek előírják a hulladéktermelők, a hulladékgazdálkodók, illetve az önkormányzatok számára bizonyos követelmények betartását (többek között: hulladékgazdálkodási létesítményekre vonatkozó engedélyezési és ellenőrzési rendszer alkalmazása, szelektív hulladékgyűjtés bevezetése a hulladék keletkezésének helyén vagy komposzt előállításakor bizonyos minőségi előírások betartása).

Operatív program: A Bizottság által jóváhagyott dokumentum, amely több évre szóló – nagyszámú projektet magukban foglaló – intézkedéseket tartalmazó, egymással összefüggő prioritások összességéként jelenik meg.

Programozási időszak: A strukturális alapok kiadásainak tervezésére és végrehajtására szolgáló többéves keret.

Strukturális intézkedések: Ebben a jelentésben a strukturális intézkedések az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és a Kohéziós Alap beavatkozásait jelentik.

Tájékoztatási intézkedések: Ebben a jelentésben: olyan információk terjesztését szolgáló intézkedések, amelyek a hulladékártalmatlanítás helyes gyakorlatának ösztönzésével növelik a hulladékgazdálkodási politika eredményességét. Ilyen intézkedések pl. a tájékoztató kampányok és az oktatási stratégiák.

Települési hulladék: Az önkormányzat által vagy annak megbízásából gyűjtött hulladék, amelynek ártalmatlanítása a hulladékgazdálkodási rendszeren keresztül kerül sor. Ennek a hulladékáramnak a döntő része a háztartásokban keletkezik, de idetartozik többek között még a kereskedelem során, valamint a hivatalokban és a közintézményeknél keletkező hulladék is. Települési hulladéknak minősülnek pl. a biológiai szerves anyagok, a papír, a műanyag, az üveg, a fémek, a textíliák stb. (forrás: Eurostat).

ÖSSZEFOGLALÓ

I.

2010-ben a 27 tagú Európai Unió minden polgára átlagosan kb. 500 kg települési hulladékot termelt, amelyet a káros környezeti hatások elkerülése érdekében megfelelő módon kell gyűjteni, kezelni, illetve ártalmatlanítani. A megfelelő hulladékkezelés ugyanakkor a meglévő források hatékonyabb felhasználását is eredményezheti, mivel a települési hulladék egyben nyersanyagforrást is jelent. Az Európai Unió ezért irányelvek formájában közös normákat és célokat vezetett be a települési hulladék kezelésére vonatkozóan, és egyes meghatározott régiókban társfinanszírozza a hulladékgazdálkodási infrastruktúrák működését.

II.

A számvevőszéki ellenőrzés elsősorban a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák uniós társfinanszírozására irányult, és azt vizsgálta, hogy a támogatások eredményesen segítették-e a tagállamokat az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérésében. A Számvevőszék közvetlenül vizsgálta a mintában szereplő 26 hulladékgazdálkodási infrastruktúra teljesítményét, és ellenőrizte, hogy elérték-e az uniós hulladékgazdálkodási politika céljait; azt is megvizsgálta továbbá, hogy abban a nyolc régióban, ahol az infrastruktúrák voltak, hogyan hajtották végre a támogató intézkedéseket. Kiterjedt a vizsgálat a Bizottság szerepére is.

III.

A Számvevőszék arra a következtetésre jutott, hogy noha majdnem mindegyik kiválasztott régióban javult a hulladékgazdálkodás, a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrákat támogató strukturális intézkedések eredményességét visszafogta a támogató intézkedések elégtelen végrehajtása.

- a) A társfinanszírozásban részesülő infrastruktúrák teljesítménye nagymértékben függött a hulladékgyűjtési stratégiáktól. Ami a hulladéklerakókat illeti, a hulladékot megfelelő kezelés nélkül helyezték el, és általában nem különítették el a szükséges összegeket a bezárásra, illetve az utógondozásra.

ÖSSZEFOGLALÓ

- b) Az arról szóló jelentések értékét, hogy mennyiben sikerült elérni az uniós célokat, csökkentette az adatok kétes megbízhatósága, és ez a Bizottság monitoringtevékenységét is megnehezítette. Igaz, hogy majd mindegyik régió fel tudott mutatni valamilyen előrelépést a hulladékgazdálkodás területén, ám az egy főre jutó hulladéktermelés a nyolc vizsgált régióból hatban növekedett. Az uniós célszámok eléréséhez hozzájáruló két régióban a hulladéklerakás csökkenéséhez az vezetett, hogy elkülönítve végezték a biológiai szerves hulladék gyűjtését, és kiterjesztették a hulladéklerakókra kivetett adók alkalmazását. A hulladékot általában megfelelő kezelés nélkül helyezték el a lerakókban.
- c) A tájékoztató, közigazgatási és gazdasági jellegű támogató intézkedések elégtelen végrehajtása miatt az uniós finanszírozás eredményessége nem volt a lehető legmagasabb. E támogató intézkedések végrehajtása azonban nem is volt feltétele az uniós támogatás juttatásának. A Számvevőszék hiányosságokra mutatott rá a hulladékokra vonatkozó uniós szabályozási keretrendszerben és iránymutatásokban is.
- IV.**
A Számvevőszék javaslatai a következők:
- a) A tagállamok a keletkezés helyén már szétválogatott hulladékot kezelő hulladékgazdálkodási infrastruktúrára fordítsák a legnagyobb figyelmet, gondoskodjanak róla, hogy a hulladéklerakókban még az elhelyezés előtt kezeljék a hulladékot, és hogy azok elegendő pénzügyi fedezettel rendelkezzenek a bezárás, illetve az utógondozás költségeit illetően. A Bizottság írja elő a tagállamok számára, hogy még az uniós pénzügyi támogatás folyósítása előtt szerezzenek érvényt ezeknek az ajánlásoknak.
- b) A tagállamok hozzanak létre megbízható és teljes körű hulladékgazdálkodási adatbázisokat, és a Bizottság vizsgálja meg a tagállamoktól kapott statisztikai adatok megbízhatóságát. A Bizottság, a Parlament és a Tanács fontolja meg, hogy a pénzügyi támogatást függővé lehetne tenni az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérésétől.
- c) A tagállamok támogassák tájékoztató, közigazgatási és gazdasági intézkedések végrehajtásával a társfinanszírozásban részesülő infrastruktúrák működését. Fordítsanak mindenekelőtt nagyobb figyelmet a lakossági elfogadásra és részvételre, valósítsák meg a szelektív gyűjtést – amennyiben az költséghatékony, a biológiai szerves hulladékokét is –, és a hulladékkeletkezés megelőzését, valamint az újrafeldolgozást ösztönző adóztatassák a hulladéklerakókat, és vezessenek be ösztönző hatású díjazást. A Bizottság írja elő a tagállamok számára, hogy még az uniós pénzügyi támogatások folyósítása előtt hajtsák végre ezeket az ajánlásokat; amennyiben pedig nem kerül sor a „szennyező fizet” elv alkalmazására, csökkentse arányosan a támogatásokat.
- d) A Bizottság tökéletesítse a hulladékokra vonatkozó uniós szabályozási keretrendszert és iránymutatókat is. Konkrétan: javasoljon hulladékkeletkezés-megelőzési célszámokat, határozza meg egyértelműen, hogy mi értendő elhelyezés előtti kezelés alatt, fontolja meg annak lehetőségét, hogy a tagállamokkal együtt komposzt-előállításra vonatkozó uniós minőségi szabványokat vezet be, valamint a hulladéklerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségbecslések módszereit illetően adjon megfelelő iránymutatásokat és ismertesse meg széles körben a bevált módszereket.

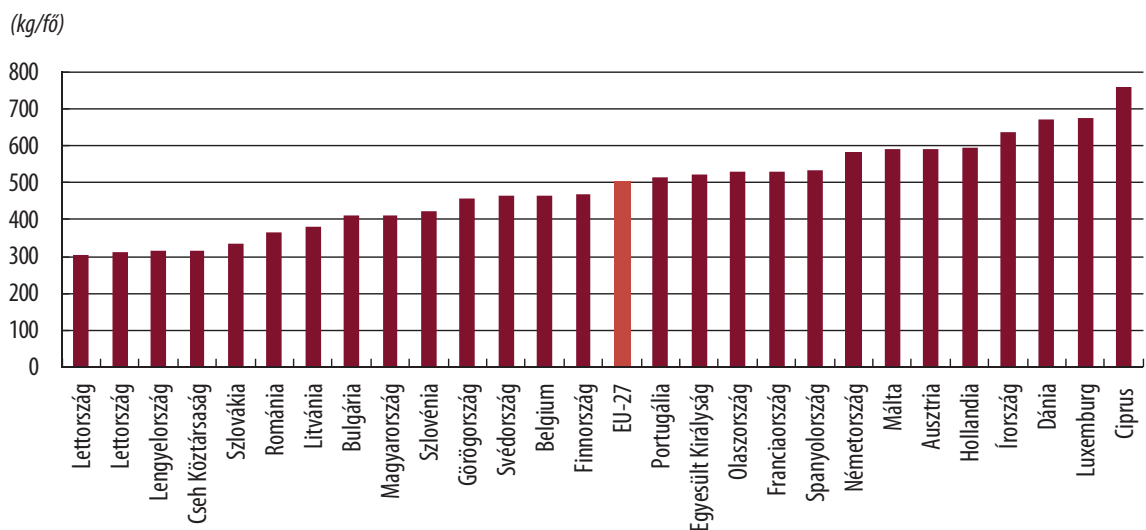
BEVEZETÉS

TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

1. A legutóbbi évtized során Európában a társadalom növekvő jóléte a fogyasztás és a termelés szintjének növekedését eredményezte. 2010-ben minden uniós polgár átlagosan kb. 502 kg települési hulladékot termelt: Lettorszáiban volt ez az érték a legalacsonyabb (304 kg), Cipruson pedig a legmagasabb (760 kg) (lásd: **1. ábra**).
2. A települési hulladékot megfelelő módon kell gyűjteni, kezelni, illetve ártalmatlanítani, különben közegészségügyi veszélyt jelent, és káros környezeti hatása lehet a levegőre, a talajra és a vízre: az elsőre a keletkező üvegházhatású gázok révén, a másodikra az illegális hulladéklerakás okozta vagy a nem kellően ellenőrzött hulladéklerakókból származó csurgalékvíz folytán, a vízre pedig azért, mert a hulladékkal szennyezett víz elérheti a vízzáró rétegeket és a felszíni vizeket. Gondot jelenthet még a hulladék kellemetlen szaga is.

1. ÁBRA

EGY FŐRE JUTÓ TELEPÜLÉSI HULLADÉKTERMELÉS TAGÁLLAMONKÉNT (2010)

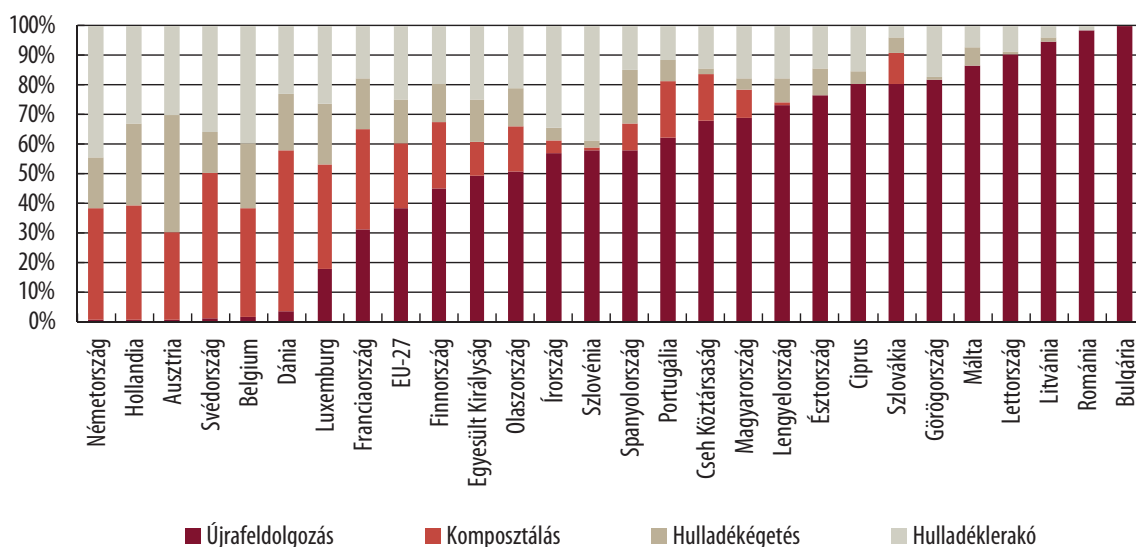
Forrás: Eurostat.

3. A megfelelő hulladékkezelés ugyanakkor a meglévő források hatékonyabb felhasználását is eredményezheti, mivel a települési hulladék egyben nyersanyagforrást is jelent. A papír, a kartonpapír, a fémek, az üveg és a műanyag újrafelhasználható, a biológiai szerves hulladék pedig tápanyagban gazdag komposztta alakítva a mezőgazdaságban talajjavításra alkalmazható. A fennmaradó hulladék elégethető (és az így keletkező energia hasznosítható) vagy hulladéklerakóban elhelyezhető.
4. A települési hulladékgazdálkodás fő elemeit az **I. mellékletben** található diagram mutatja be. A települési hulladékgazdálkodási rendszer a (szelektív vagy a keletkezés helyén nem szétválogatott) hulladékgyűjtés mellett jellegetesen a következő típusú infrastruktúrákból áll:
- hulladékválogató üzem: az újrafelhasználható anyagok (papír, kartonpapír, üveg, csomagolóanyag, fémek) szétválogatását manuálisan, futószalagok segítségével, illetve automatikus eljárással (levegőáram, optikai leválasztók) végző üzem;
  - komposztálást és anaerob lebontást végző üzemek: biológiai szerves hulladék kezelését végző létesítmények. A komposztálóüzemek a biológiai szerves hulladékot aerob biológiai folyamatok révén stabil szemcsés állagú anyaggá alakítják, amely a mezőgazdaságban a talaj minőségének javítására alkalmazható. Az anaerob lebontást végző üzemek ezzel szemben vegyi anyagokkal gyorsítják a lebomlási folyamatot. Ebben az esetben a biológiai szerves hulladékot a baktériumok levegő hiányában fermentált anyaggá és metánban gazdag biogázzá alakítják, mely utóbbiból azután energia nyerhető;
  - mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó: a szelektálás mellett valamilyenfajta biológiai kezelést (komposztálás, anaerob lebontás) is végző üzem. A mechanikai kezelés szakaszában szétválasztják egymástól a hulladék biológiailag lebomló, illetve száraz részeit, és egyes esetekben az újrafelhasználható hulladékot is külön kezelik. Ezt követően a biológiai szerves anyagokat biológiai kezelésnek vetik alá;
  - hulladékégető: hulladék égetését (energetikai hasznosítással vagy anélkül) végző üzem;
  - hulladéklerakó: szennyező anyagok ártalmatlanítására szolgáló terület; a szennyező anyagokat a talajban vagy a talaj felszínén helyezik el.

5. A legtöbb uniós tagállamban a hulladékkezelés elsődleges módja továbbra is a hulladéklerakóban való elhelyezés, noha az utóbbi években egyre jelentősebbé vált az energetikai hasznosítás és főként a hulladék újrafeldolgozása is (lásd: **2. ábra**).
6. A települési hulladék káros környezeti és közegészségügyi hatásának csökkentése, valamint a források hatékonyabb felhasználása érdekében az Európai Unió irányelvek formájában általános alapelveket, illetve közös normákat és célszámokat vezetett be a települési hulladékgazdálkodás területén.

2. ÁBRA

TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁS TAGÁLLAMONKÉNT (2010)

Forrás: Eurostat.

- 7.** Az uniós hulladékgazdálkodási politika keretrendszerét az 1975. július 15-i irányelv¹ hozta létre. Ezen irányelv szerint az uniós hulladékgazdálkodási politika alap gondolata a hulladékkeletkezés megelőzésének, a többszöri felhasználásnak és az újrafeldolgozásnak az előmozdítása. Olyankor, amikor a hulladéktermelődést nem lehet megelőzni, törekedni kell a lehető legtöbb anyag visszanyerésére, elsősorban újrafeldolgozás révén. A hulladék lerakásához csak legvégső esetben szabad folyamodni. Ez az irányelv vezette be a „szennyező fizet” elvet is. A hulladékokról szóló 2008-as irányelv² azután egy kötelező ötlépcsős hulladékhierarchia létrehozásával továbbfejlesztette ezeket az elveket (lásd: **3. ábra**).
- 8.** A hulladékokról szóló irányelvet számos, a hulladékgazdálkodás konkrét műveleteire (hulladéklerakók használata³ és hulladékégetés⁴), illetve egyes anyagok (csomagolóanyagok⁵, elektromos és elektronikus berendezések⁶) hulladékáramára vonatkozó irányelv egészítette ki. Ezek az irányelvek számszerű célokat tűznek ki a tagállamok számára, pl. arra vonatkozóan, hogy a biológiai szerves hulladék hány százalékát ne helyezzék el a hulladéklerakókban, illetve a csomagolóanyagok újrafeldolgozási és hasznosítási arányára, valamint az elektromos és elektronikus berendezésekből származó hulladék szelektív gyűjtésére vonatkozóan. A célszámok elérésével kapcsolatos határidőket egyes tagállamok esetében meghosszabbították, tekintettel azok eltérő kiinduló helyzetére a hulladékgazdálkodás terén (lásd: **1. táblázat**).

¹ A hulladékokról szóló 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194., 1975.7.25.), amelyet 1991-ben módosított az 1991. március 18-i 91/156/EGK tanácsi irányelv (HL L 78., 1991.3.26., 32. o.), majd később a 2006. április 5-i 2006/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 114., 2006.4.27.) foglalt egységes szerkezetbe, amelyet a 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.) hatályon kívül helyezett.

² 2008/98/EK irányelv.

³ A Tanács 1999. április 26-i 1999/31/EGK irányelve a hulladéklerakókról (HL L 182., 1999.7.16., 1. o.).

⁴ Az ipari kibocsátásokról szóló 2010. november 24-i 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.) által hatályon kívül helyezett, a hulladékok égetéséről szóló 2000. december 4-i 2000/76/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 332., 2000.12.28., 91. o.).

⁵ A 2004. február 11-i 2004/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 47., 2004.2.18., 26. o.) és a 2005. március 9-i 2005/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 70., 2005.3.16., 17. o.) által módosított, a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 1994. december 20-i 94/62/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 365., 1994.12.31., 10. o.).

3. ÁBRA

HULLADÉKHIERARCHIA-PIRAMIS

Forrás: Európai Számvevőszék.

9. A hulladékgazdálkodási politika eredményességét olyan támogató intézkedések javíthatják, mint pl. tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányok, közigazgatási eljárások újratervezése vagy pénzügyi ösztönző/visszatartó tényezők bevezetése. Ezeket néha elő is írják a rendeletek, mint pl. a fogyasztók megfelelő tájékoztatását, más esetekben azonban a települési hulladékgazdálkodás terén nyert tapasztalatok ösztönöznek olyan tevékenységek bevezetésére, mint pl. a hulladék-elhelyezési adó alkalmazása vagy a biológiai szerves hulladék szelektív gyűjtése.

⁶ A 2003. december 8-i 2003/108/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 345., 2003.12.31., 106. o.) és a 2008. március 11-i 2008/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 81., 2008.3.20., 65. o.) által módosított, az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló 2003. január 27-i 2002/96/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 37., 2003.2.13., 24. o.). Ezt az irányelvet az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló, 2012. július 4-i 2012/19/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 197., 2012.7.24., 38. o.) átdolgozta.

1. TÁBLÁZAT

A TAGÁLLAMOK ÁLTAL ELÉRENDŐ CÉLOK

Irányelvek	Célszámok
A hulladéklerakókról szóló irányelv	<p>Általános cél: A hulladéklerakókra kerülő települési biológiai szerves hulladékot 2006 végéig az 1995-ben keletkezett összes települési hulladék 75%-ára, 2009 végéig 50%-ára, 2016 végéig pedig 35%-ára kell csökkenteni.</p> <p>Egyedi célok Portugália és Románia esetében: Az egyes határidőket 2010, 2013 és 2020 végére tolták ki.</p>
A csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelv	<p>Általános cél: 2008 végéig a csomagolási hulladék legalább 60 tömegszázalékát vissza kell nyerni, és legalább 55 tömegszázalékát, legfeljebb 80 tömegszázalékát pedig újra kell hasznosítani. Továbbá a csomagolási hulladékban található anyagokra vonatkozóan az alábbi minimális újra-feldolgozási célokat kell elérni: az üveg esetében 60 tömegszázalék, a papír és a kartonpapír esetében 60 tömegszázalék, a fémek esetében 50 tömegszázalék, a műanyagok esetében 22,5 tömegszázalék, a fa esetében 15 tömegszázalék.</p> <p>Egyedi cél Portugália esetében: 2005 végéig a csomagolási hulladék hasznosítását illetően el kell érni az 50–65%-ot, és a csomagolási hulladékban található anyagok 25–45 tömegszázalékát újra kell hasznosítani (az egyes anyagokra vonatkozóan a minimálisan elérendő arány 15 tömegszázalék). A 2008-ra kitűzött általános célt Portugáliának 2011 végéig kell elérni.</p> <p>Egyedi cél Románia esetében: A 2008-ra kitűzött általános célt Romániának – közbenső célértékek teljesítése mellett – 2013 végéig kell elérni.</p>
Elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló irányelv	<p>2006 végéig meg kell valósítani, hogy a magánháztartásokban keletkezett, elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékból lakosonként évente átlagosan legalább 4 kg szelektíven kerüljön begyűjtésre.</p> <p>Egyedi cél Románia esetében: 2006 végéig meg kell valósítani, hogy a magánháztartásokban keletkezett, elektromos és elektronikus berendezésekkel kapcsolatos hulladékból lakosonként évente átlagosan legalább 2 kg szelektíven kerüljön begyűjtésre, majd ezt az értéket 2007-re 3 kg-ra, 2008-ra pedig 4 kg-ra kell növelni.</p>

Forrás: A hulladékra vonatkozó uniós irányelvek.

A TELEPÜLÉSI SZILÁRDHULLADÉK-GAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁK TÁRSFINANSZÍROZÁSA AZ UNIÓS STRUKTURÁLIS INTÉZKEDÉSEK KERETÉBEN

- 10.** Egyes meghatározott régiókban a tagállamok az Európai Regionális Fejlesztési Alapon (ERFA), illetve a Kohéziós Alapon keresztül uniós pénzügyi támogatást igényelhetnek a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrára vonatkozóan. A 2000–2006-os programozási időszakban ezekből az alapokból 4,6 milliárd eurót különítettek el városi és ipari hulladékgazdálkodási infrastruktúrára. A 2007–2013-as programozási időszakban a hulladékgazdálkodási infrastruktúrákhoz való uniós hozzájárulás összesen 6,2 milliárd euróra nő, ennek kb. 70%-a az EU-12 tagállamaiba jut. A két programozási időszak tagállamonként elkülönített uniós összegeit a **II. melléklet** mutatja be.
- 11.** A társfinanszírozott infrastrukturális projekteket megosztott irányítás alatt hajtják végre, ahol a Bizottság viseli a végső felelősséget az uniós költségvetés végrehajtásáért⁷. A 2000–2006-os programozási időszak során – az operatív programok jóváhagyásán kívül – a Bizottság minden, a Kohéziós Alap alá tartozó projektre és a főbb (az 50 millió eurót meghaladó összköltségű) ERFA-projektekre vonatkozóan jóváhagyta a tagállamok által benyújtott pályázatokat. A 2007–2013-as programozási időszakban a programok jóváhagyásán kívül csak az 50 millió eurónál magasabb összköltségű projekteket kell jóváhagynia a Bizottságnak⁸.
- 12.** A települési hulladékgazdálkodás terén két bizottsági főigazgatóság⁹ játszik jelentős szerepet:
- a hulladékgazdálkodás területén a Környezetvédelmi Főigazgatóság felelős az uniós környezetvédelmi politikáért. Feladata a vonatkozó jogszabályok megvalósulásának (pl. az egyes célértékek elérésének) a nyomon követése; amikor a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság az operatív programjavaslatok és a főbb projektek minőségét vizsgálja, kikéri a Környezetvédelmi Főigazgatóság véleményét¹⁰;
  - az uniós költségvetésnek a regionális politika alá tartozó azon területeiért, amelyekből a hulladékgazdálkodási infrastrukturális projekteket is társfinanszírozhatják, a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság felelős.
- 13.** A 2000–2006-os programozási időszakban a strukturális alapokból elsősorban az alábbi típusú hulladékgazdálkodási infrastruktúrákat támogatták: hulladékválogató üzemek (lásd: **1. kép**), komposztálást és anaerob lebontást végző üzemek (lásd: **2. kép**), mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozók, szelektív gyűjtőrendszerek és hulladéklerakók (újak létesítése, illetve már meglévők bezárása vagy rehabilitálása) (lásd: **3. kép**). Ezek azok az infrastruktúra-típusok, amelyek várhatóan hozzájárulnak az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak eléréséhez, pl. ahhoz, hogy a biológiai szerves hulladékot lehetőség szerint ne a hulladéklerakókban helyezték el, valamint az újrafeldolgozás arányának a növeléséhez (lásd: **1. háttérmagyarázat**).

⁷ Az EUSZ 17. cikkének (1) bekezdése és az EUMSZ 317. cikke.

⁸ 2007. január 1-jétől 2010. június 25-ig a környezetvédelemre vonatkozóan ez az összeg 25 millió EUR volt.

⁹ Egy harmadik főigazgatóság, a DG ESTAT feladata az európai statisztikai rendszer koordinálása és a bizottsági szervezeti egységek releváns statisztikai adatokkal való ellátása. A hulladékkal kapcsolatos statisztikákat elsősorban ez a főigazgatóság állítja elő, és azok fő felhasználója a Környezetvédelmi Főigazgatóság.

¹⁰ A 2000–2006-os programozási időszakban a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság a Kohéziós Alap projektpályázataival kapcsolatban is konzultált a Környezetvédelmi Főigazgatósággal.

AZ UNIÓ ÁLTAL TÁRSFINANSZÍROZOTT HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTURÁLIS PROJEKTEK: NÉHÁNY PÉLDA

Egy évi 9000 tonnás kapacitású portugáliai hulladékválogató üzem (RESITEJO) feladata a több önkormányzat területén már a keletkezés helyén szétválogatott csomagolási hulladék, papír és üveg visszanyerése volt. A kézzel kiválogatott újrafeldolgozásra kész anyagokat újrafeldolgozó üzemeknek adták el, a visszamaradt hulladékot pedig egy szomszédos lerakóban helyezték el. A projekt uniós támogatásra jogosult költsége 2,28 millió EUR volt, amelyet az ERFA 1,71 millió EUR erejéig társfinanszírozás keretében támogatott.

Egy romániai komposztálóüzem (Râmnicu Vâlcea) feladata a háztartásoktól szelektíven begyűjtött biológiai szerves hulladék, valamint az önkormányzati parkokból begyűjtött zöldhulladék kezelése és komposztá alakítása volt. Az évi 14 400 tonna kapacitású üzem szerepe az volt, hogy – a hulladéklerakókról szóló irányelvben megadott célértékek figyelembevételével – hozzájáruljon ahhoz, hogy minél kevesebb biológiai szerves hulladék kerüljön a hulladéklerakókba. Az infrastruktúra egy 14,67 millió EUR összköltségű integrált hulladékgazdálkodási projekt részét képezte, amelyet az Unió 11 millió euróval támogatott.

Egy spanyolországi projekt (Alt Empordà) célja egy 1 167 603 m³ kapacitású hulladéklerakó kibővítése, valamint a meglévő cellák tökéletesítése volt, hogy azok a lerakó környezeti hatásának csökkentése érdekében hatékonyabban gyűjthessék és kezelhessék a gázokat, illetve a csurgalékvizet. A projekt összköltsége 5,71 millió EUR volt, ebből 4,57 millió eurót a Kohéziós Alap biztosított.

1. kép. Hulladékválogató üzem

2. kép. Komposztálóüzem

3. kép. Hulladéklerakó

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZERE

14. A számvevőszéki ellenőrzés fő célja annak értékelése volt, hogy a települési hulladékgazdálkodási infrastrukturális projekteket finanszírozó strukturális intézkedések mennyire eredményesen segítik a tagállamokat az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérésében.

15. A Számvevőszék a következő három kérdésre kereste a választ:

- a) Eredményes-e a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák működése?
- b) Regionális szinten elérték-e az uniós hulladékgazdálkodási politika céljait¹¹?
- c) Kerültek-e bevezetésre intézkedések az uniós finanszírozás eredményességének maximalizálása érdekében?

16. Az ellenőrzés során alkalmazott értékelési kritériumok a jelentés későbbi részeiben, az egyes ellenőrzési kérdések tárgyalásakor kerülnek kifejtésre (lásd: 20., 21., 35. és 45. bekezdés). Ezek a teljesítmény-ellenőrzések esetében szokásos módszer szerint figyelembe veszik a területen megfigyelhető bevált gyakorlatokat (lásd: 9. bekezdés).

17. A Számvevőszék az ellenőrzést a Bizottságnál és négy tagállam (Spanyolország, Olaszország, Portugália és Románia) összesen nyolc régiójában végezte. Az ellenőrzött infrastruktúrák mintájába elsősorban olyan tagállamok és régiók kerültek be, amelyek egyrészt jelentős uniós pénzügyi támogatásban részesültek a 2000–2006-os és a 2007–2013-as programozási időszakban, másrészt amelyeknél értékelhető volt az eredményesség, mivel az ellenőrzés idején elegendő lezárt projektjük állt rendelkezésre. Az ellenőrzésre kiválasztott infrastruktúrák és az áttekintett operatív programok jegyzéke a **III. mellékletben** található.

18. Az ellenőrzés az alábbiak vizsgálatán alapult:

- a) a mintában található, a 2000–2006-os programozási időszakban társfinanszírozásban részesült 26 hulladékgazdálkodási infrastruktúra¹² – öt hulladékválogató üzem, hét komposztáló, illetve anaerob lebontást végző üzem, hét mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó és hét hulladéklerakó – teljesítménye;
- b) a települési szilárdhulladék-gazdálkodás uniós célkitűzéseinek megvalósulása a nyolc ellenőrzött régióban;
- c) a mintában szereplő régiókban a támogató intézkedések végrehajtása, valamint a Bizottságnak az uniós finanszírozás eredményessége maximalizálásában játszott szerepe.

¹¹ A hulladékra vonatkozó uniós irányelvek tagállami szinten tűznek ki célokat, illetve határoznak meg célszámokat. Mivel azonban a hulladékgazdálkodási tervek kidolgozása általában a régiók illetékességébe tartozik, és mivel a régiók uniós támogatást kapnak a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák működtetéséhez, az ellenőrzés keretében értékeltük hozzájárulásukat az uniós célkitűzések megvalósulásához.

¹² 15 hulladékgazdálkodási infrastruktúra a Kohéziós Alap támogatásában részesült (beleértve öt olyan romániai volt ISPA-létesítményt is, amelyek elindítása még az ország csatlakozási folyamatában történt). A támogatást a Bizottság hagyta jóvá. 11 projekt operatív programok részeként az ERFA-ból részesült támogatásban, ezeket a projekteket az illetékes irányító hatóságok hagyták jóvá.

- 19.** Az ellenőrzésre 2011 januárja és novembere között került sor. A Bizottságnál és a mintában szereplő négy tagállamban tekintettünk át projektdokumentációt, ezenkívül beszélgetéseket folytattunk a Bizottság és a tagállami hatóságok munkatársaival, valamint az infrastruktúrák üzemeltetőivel. Az ellenőrzés folyamán a mintában szereplő valamennyi hulladékgazdálkodási infrastruktúrát felkerestük. A Számvevőszék munkáját a települési hulladékgazdálkodásban jártas független külső szakértők is segítették. Az ellenőrzési kritériumokat külső szakértők bevonásával állítottuk össze, és az ellenőrzés tervezési szakaszában azokat a Bizottsággal is megvitattuk.

ÉSZREVÉTELEK

EREDMÉNYES-E A TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁK MŰKÖDÉSE?

- 20.** A társfinanszírozásban részesülő infrastruktúrák teljesítményének összhangban kell lennie azok műszaki megtervezésével, a finanszírozási kérelem nagyságával és az általánosan elfogadott normákkal.
- 21.** A hulladékokról szóló irányelv szerint a hulladékgazdálkodási infrastruktúrákat úgy kell kialakítani és üzemeltetni, hogy a hulladékkezelés, illetve -elhelyezés ne jelentsen kockázatot a vízre, a levegőre és a talajra, és ne okozzon kellemetlen zajt vagy szagot. A hulladéklerakókról szóló irányelv ezenkívül előírja, hogy a hulladéklerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségek fedezésére legalább 30 éves időszakra pénzügyi fedezettel kell rendelkezni, mivel a lehetséges környezeti veszélyek az üzemeltetési szakaszon túl is felléphetnek.
- 22.** A Számvevőszék a következőket vizsgálta meg:
- eredményesek voltak-e a tervezett eredmények elérése szempontjából a társfinanszírozásban részesülő települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák;
  - okozott e környezeti problémákat a társfinanszírozott települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák üzemeltetése.

¹³ Az üzemben kezelt hulladékmennyiség és a hasznosított anyagmennyiség aránya.

A HULLADÉKFELDOLGOZÓ ÜZEMEK ELTÉRŐ MÉRTÉKBEN VOLTAK EREDMÉNYESEK; A NEM SZELEKTÁLT HULLADÉKOT BEGYŰJTŐ ÜZEMEK ALULTELJESÍTETTEK

HULLADÉKVÁLOGATÓ ÜZEMEK

- 23.** A Számvevőszék által megvizsgált öt hulladékválogató üzem, amelyek feladata a keletkezés helyén, a háztartásoknál szétválogatott csomagolási hulladék (illetve bizonyos esetekben papír és üveg) visszanyerése volt, az input/output arányt és a visszanyert anyagok minőségét illetően¹³ a műszaki tervezés és az általánosan elfogadott normák szempontjából általában véve kielégítő teljesítményt nyújtott:
- a begyűjtött csomagolási hulladék 50–74%-át visszanyerték;
  - a visszanyert anyagok minősége általában megfelelt a piaci előírásoknak, ezért az anyagok értékesíthetők voltak.

- 24.** Az öt válogató üzem közül három azonban az infrastruktúrák tervezési hiányosságából adódóan 6–7 év működés után a tervezett kapacitása 106–154%-án üzemelt. Egy esetben az üzem az eredetileg tervezettnél több önkormányzat számára végzett szolgáltatást, két esetben pedig a keletkezés helyén az előrejelzettnél több szelektív hulladék gyűlt össze. A túlterhelés miatt felmerül a kockázat, hogy csökken a visszanyert anyagok aránya, illetve hogy a visszanyert anyagok minősége nem felel meg az újrafeldolgozó üzemek előírásainak.

KOMPOSZTÁLÁST ÉS ANAEROB LEBONTÁST VÉGZŐ ÜZEMEK

- 25.** A biológiai szerves hulladék kezelése révén komposztot előállító hét komposztáló-, illetve anaerob lebontást végző üzem teljesítménye változó volt. A Számvevőszék a következőket észrevételezte:
- a kiválasztott üzemek közül négy esetében a létesítményekbe érkező települési hulladék mennyiségéhez képest az előállított komposzt mennyisége nem érte el a tervezett célt (az input/output arány ezekben az üzemekben 1% és 22% között mozgott). Ebből adódóan nagy mennyiségű visszamaradt hulladékot kellett hulladéklerakóban elhelyezni;
  - két üzemben az előállított komposzt minősége nem érte el a pályázatban megfogalmazott célkitűzéseket, különösen a kevert hulladékból származó komposzt esetében, mivel a magas nehézfémtartalom miatt kevésbé volt felhasználható egyéb, pl. mezőgazdasági célra. Egy harmadik létesítményben a nehézfémtartalmat az üzemeltető csak az üzembe helyezés utáni első évben tesztelte, a következő négy évben nem;

HOGYAN LEHET SIKERESEN ÉRTÉKESÍTENI A KOMPOSZTOT?

Egy kb. egymillió lakost kiszolgáló portugál komposztálóüzemhez (LIPOR) csak szelektíven gyűjtött, biológiailag lebomló élelmiszer- és konyhai, illetve zöldhulladék érkezett be. A komposzttá alakítandó nyersanyag minőségét javítandó, a létesítmény üzemeltetője a biológiailag lebomló hulladék alaposabb válogatását és gyűjtését célozta meg, többek között figyelemfelkeltő kampányok révén. 2010-ben az üzem 10 027 tonna jó minőségű komposztot állított elő, amelyet tonnánként átlagosan 71,8 eurós áron könnyen tudott értékesíteni.

- c) ez előállított komposztot a mintában szereplő hét létesítmény közül öt esetében a komposztpiac fejletlensége¹⁴ és a komposzt nem megfelelő minősége miatt nehéz volt értékesíteni. A komposztot végül hulladéklerakóban tudták csak elhelyezni tonnánként kevesebb mint egy euróért. Két esetben jelentős készlet halmozódott fel, pedig az előállított mennyiség jócskán elmaradt a tervezett szinttől;
- d) két üzem 10% alatti kapacitási aránnyal üzemelt, mivel a szelektíven gyűjtött biológiai szerves hulladék nagy része használhatatlan volt, és egyenesen a hulladéklerakóba kellett szállítani, ugyanis egyéb típusú hulladékkal keveredett. Két másik üzem viszont túlterheltséggel küzdött: kapacitásuk 102, illetve 119%-án teljesítettek.

¹⁴ A működő komposztpiac szükséges feltétele lenne a komposztra vonatkozó minőségi előírások megléte, a potenciális megfelelő felhasználás feltüntetése és a komposztfelhasználást ösztönző figyelemfelkeltő kampányok szervezése.

MECHANIKUS-BIOLÓGIAI HULLADÉKFELDOLGOZÓK

- 26.** Hat ellenőrzött mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó üzemképes állapotban volt, de a hetedik, Pugliában található üzem, amely esetében az építési munkálatok már 2003-ban befejeződtek, a számvéveszéki ellenőrzéskor nem működött, mivel komoly problémák adódtak a működtetés pályáztatása körül, és a szükséges működési engedélyek beszerzése is késésben volt. A 2003 óta eltelt időszakban az üzemet 3,5 millió eurós költségen (a beruházási költségek 24%-a) készenléti állapotban tartották, amely költséget a tagállam fedezte.
- 27.** A hat ellenőrzött működőképes mechanikus-biológiai hulladék-feldolgozóból öt kevert (biológiai szerves hulladékot is tartalmazó) hulladékot kezel. A Számvéveszék a visszanyert anyagok szempontjából, valamint abból a szempontból, hogy a hulladék hány százaléka nem kerül lerakóba, alacsony teljesítményt állapított meg. Teljesítmény szerint a hat mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó három csoportra osztható:
- a) egy mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó egyértelműen hozzájárult az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak eléréséhez, elsősorban ahhoz, hogy a biológiai szerves hulladékot lehetőség szerint ne hulladéklerakókban helyezték el, noha a műszaki tervben kitűzött céljait nem érte el teljes mértékben (lásd: **3. háttérmagyarázat**);
  - b) egy másik mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó változó teljesítményt nyújtott. Eredményes volt a tekintetben, hogy a hulladék száraz részeit egy külső, a hulladékból tüzelőanyagot előállító üzembe továbbította, és így a bekerülő hulladéknak csak kevesebb mint 50%-át helyezték el lerakóban. Ugyanakkor, eltekintve a csekély mennyiségű hasznosított fémtől, más anyag hasznosítására nem került sor, és a biológiai szerves hulladék sem került újrafelhasználásra, mivel a folyamatból származó fermentált anyag teljes egészét lerakóba szállították;
  - c) négy mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó esetében nem csökkent jelentős mértékben a lerakóba kerülő hulladék mennyisége (lásd: **4. háttérmagyarázat**);

3. HÁTTÉR MAGYARÁZAT

AZ UNIÓS HULLADÉKHIERARCHIÁNAK MEGFELELŐ MECHANIKUS-BIOLÓGIAI HULLADÉK-FELDOLGOZÓ, AMELYBŐL MINÉL KEVESEBB HULLADÉK KERÜLT LERAKÓBA

Egy spanyolországi (Sant Adrià de Besòs) mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozóhoz csak visszamaradt hulladék került, mivel a létesítmény által kiszolgált terület teljes lakossága számára rendelkezésre álló konténerek lehetővé tették a csomagolóanyagok, az üveg, a papír és kartonpapír, valamint a biológiai szerves hulladék előzetes szelektív gyűjtését. Az üzem feladata a biohulladék szárazanyag-tartalmának elkülönítése volt. A visszamaradt szárazanyag-tartalmat az újrafeldolgozók felé értékesíthető anyagok (üveg, műanyag, fém, papír és kartonpapír) hasznosítása után elégették, majd az így keletkező energiát ugyanezen hulladékfeldolgozó komplexumon belül egy másik létesítményben nyerték vissza. A biohulladékot anaerob kezelés során biogázzá alakították, amelyet azután energiaforrásként használtak fel. A folyamat eredményeként 2010-ben az üzembe kerülő visszamaradt hulladék 8%-át hasznosították (a pályázatban kitűzött 10%-os célhoz képest), míg a biológiai kezelésnek alávetett biológiai szerves anyagok aránya 20% (a tervezett 26,5%-hoz képest), az elégetendő visszamaradt hulladék pedig 70% volt (a kitűzött 63,5%-hoz képest).

4. HÁTTÉR MAGYARÁZAT

NÉGY MECHANIKUS-BIOLÓGIAI HULLADÉK-FELDOLGOZÓ NEM ÉRTE EL CÉLSZÁMAIT, ÉS NEM JÁRULT HOZZÁ AHHOZ, HOGY MINÉL KEVESEBB HULLADÉK KERÜLJÖN LERAKÓKBA

Három olaszországi mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó (Villacidro, Olbia és Cerignola) esetében az üzemeltető a kikerülő végtermékeket teljes egészében lerakóba szállította: mind a szárazanyagot, amelyből nem hasznosított semmit, mind az előállított fermentált anyagot, vagyis összesen az egyes létesítményekbe bekerülő hulladék 68, 82, ill. 93%-át. A lerakóba szállított hulladék mennyiségét csupán a folyamat során – párolgás vagy csurgalékvíz termelődése miatt – bekövetkező veszteség csökkentette. Két üzem esetében a hulladékból előállított tüzelőanyagra nem volt vevő, ezért a tüzelőanyagot előállító, támogatásban részesülő gépek az egyikben nem üzemeltek, a másodikban pedig szét is szerelték azokat. A harmadik üzem mechanikus hulladékválogató egysége az üzembe lépés hatodik évében már nem működött, mivel nem volt rá igény: a biológiai szerves hulladékot szelektíven gyűjtötték a keletkezés helyén.

Emellett a három üzem mindegyike túlterhelt is volt, így az egyes üzemekben a beérkező hulladék 13, 52, illetve 65%-át egyáltalán nem dolgozták fel, hanem egyenesen a lerakóba továbbították, pedig nagy mennyiségű biológiai szerves anyagot tartalmaztak (két esetben a biológiai szerves anyagokat nem gyűjtötték szelektíven).

Az e csoportba tartozó negyedik üzem (Linares, Spanyolország) végzett anyaghasznosítást, és nem továbbította lerakóba az előállított komposztot sem, hanem azt építési munkálatok során és a mezőgazdaságban használták fel. A hasznosítási célszámok azonban mégsem teljesültek: míg a célszámok a biológiai szerves anyagok esetében 25–28% és az anyagviszanyerés esetében 7–8% voltak, az első esetben csupán 6 és 9%-ot, a másodikban pedig mindössze 4%-ot hasznosítottak újra. Ebből adódóan az üzembe érkező hulladék 85%-a lerakóba került, noha nagymértékben tartalmazott biológiai szerves anyagokat. Az előállított komposztot nehéz volt értékesíteni, és a számvevőszéki ellenőrzés idején az üzem össztermelésének közel 50%-át a helyszínen tárolták.

HULLADÉKLERAKÓK

- 28.** A hét kiválasztott hulladéklerakóra vonatkozóan a Számvevőszék megállapította, hogy az itt elhelyezett összes hulladék 31–55%-a biológiai szerves anyagokból állt, ami az ilyen hulladék nem megfelelő kezeléséből adódott:
- a hét felkeresett hulladéklerakóból öt esetében a hulladékot mindenfajta kezelés nélkül helyezték el. Noha az öt lerakóból három esetében a biológiai szerves hulladék gyűjtését elkülönítve végezték, két esetben az ilyen hulladék több mint 90%-a nem lebontható hulladékkal szennyeződött, és emiatt azt egyenesen a lerakóba kellett szállítani;
  - a két másik kiválasztott lerakóban a hulladékot a végleges lerakás előtt mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozóban kezelték. A két feldolgozó azonban nem üzemelt kielégítően: az egyik túlterheltséggel küzdött (a beérkező hulladék 52%-át kezelés nélkül egyenesen a lerakóba küldték), a másik pedig nem érte el a műszaki tervben a biológiai szerves hulladék hasznosítására kitűzött célszámot, s így nagy mennyiségű biológiai szerves anyagot tartalmazó hulladék került a lerakókba (lásd: **4. háttérmagyarázat**).

MAJDNEM MINDEGYIK INFRASTRUKTÚRA MEGFELELT A KÖRNYEZETVÉDELMI ELŐÍRÁSOKNAK, A HULLADÉKLERAKÓK TÖBB MINT KÉTHARMADA AZONBAN NEM KÜLÖNÍTETT EL ELEGENDŐ FEDEZETET A BEZÁRÁSRA, ILLETVE AZ UTÓGONDOZÁSRA

- 29.** Az adatok számvevőszéki vizsgálata azt tanúsítja, hogy a 26 kiválasztott hulladékgazdálkodási infrastruktúrából 25 esetében általában folyamatosan ellenőrizték a levegőre, a vízre és a talajra gyakorolt környezeti hatásokat. A legtöbb projekt megfelelt a rá vonatkozó engedélyekkel. Egy létesítmény a számvevőszéki ellenőrzéskor még nem üzemelt (lásd: 26. bekezdés).

- 30.** Az ellenőrzés idején ugyanakkor a hét kiválasztott hulladéklerakóból ketőben a biológiai szerves hulladék lebomlásakor keletkező gázokat nem fogták fel, illetve nem kezelték/fáklyázták el, noha a hulladéklerakókról szóló irányelv ezt írja elő (lásd: **5. háttérmagyarázat**). Az ellenőrizetlen depóniagázok szennyezhetik a környezetet, károsan hathatnak a növényzetre, és robbanásokat is okozhatnak.
- 31.** A Számvevőszék az infrastruktúrák egyharmadánál úgy találta, hogy gondok voltak a tagállami környezetvédelmi engedélyekben megadott szagkibocsátási határértékekkel is, legalábbis az üzemelés egyes időszakában. A kiválasztott infrastruktúrák egy másik harmadánál a szagkibocsátást nem ellenőrizték folyamatosan. Két olyan üzem, amely nem ellenőrizte a szagkibocsátás szintjét, ugyanakkor uniós társfinanszírozásban részesült a szagkibocsátási problémák kezelését célzó kiegészítő munkálatok végzéséhez.

KÉT HULLADÉKLERAKÓBAN NEM FOGTÁK FEL, ILLETVE NEM KEZELTÉK/NEM FÁKLYÁZTÁK EL A KELETKEZŐ GÁZOKAT

Az egyik olaszországi hulladéklerakóban (Cavallino) az ellenőrzés idején már három éve folyt a hulladék lerakása, és a kihasználási arány kb. 70% volt. A biológiai szerves anyagok bomlásakor keletkező gázok kezelés, illetve fáklyázás nélkül kerültek a levegőbe, mivel a gázok begyűjtésére szolgáló infrastruktúra megépítése még nem fejeződött be.

Egy romániai hulladéklerakóban (Karácsonkő, Piatra Neamț) az üzembe állítás után közel két évvel a Számvevőszék azt észrevételezte, hogy nem működött, építés alatt sem volt és még csak a tervekben sem szerepelt a depóniagázok begyűjtésére szolgáló rendszer.

Ehhez a két hulladéklerakóhoz jelentős mennyiségű biológiai szerves hulladék érkezett be, mivel azt előzőleg nem vagy kevéssé kezelték. A gázok begyűjtése, kezelése, illetve elégetése ezért még fontosabb lett volna a környezet megóvása szempontjából.

- 32.** A szagkibocsátás kezelése terén problémákkal szembesülő infrastruktúrák fele mégsem változtatott semmit működési folyamatain, és a problémák megoldását célzó további beruházásokat sem végzett (lásd: **6. háttérmagyarázat**).
- 33.** A hulladéklerakók működéséből adódó potenciális környezeti hatások nem korlátozódnak az infrastruktúrák üzemelési időszakára, hiszen a csurgalékvíz lehetséges szivárgása és a depóniagáz-kibocsátás a hulladékelhelyezés befejezését követően még évtizedekig eltarthat. A hulladéklerakókról szóló irányelv ezért előírja, hogy a hulladéklerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségek fedezésére legalább 30 éves időszakra pénzügyi fedezettel kell rendelkezni. A hét kiválasztott hulladéklerakóból öt mégsem rendelkezett kellő pénzügyi fedezettel erre a célra. Ezekben az esetekben a ténylegesen letétbe helyezett összegek – függetlenül a számítás módjától – nem elegendőek ahhoz, hogy a lerakók üzemelésének befejezését követően biztosítsák a rendelkezésre álló forrásokat az olyan hosszú távú környezeti veszélyek megelőzésére, mint a csurgalékvíz szivárgása miatti talajvízszennyezés vagy a depóniagáz-kibocsátás miatti levegőszennyezés.

6. HÁTTÉR MAGYARÁZAT

A SZAGKIBOCSÁTÁSI GONDOK KEZELÉSE: NÉHÁNY PÉLDA

Két komposztáló-, illetve anaerob lebontást végző üzemben (VALORSUL, Portugália, és Gironés, Spanyolország) a független monitorozás során szagkibocsátással kapcsolatos problémákat állapítottak meg. A helyzet rendezése érdekében az üzemeltetők módosítottak a működési folyamatokon (pl. a komposztforgatás ütemezésén és időpontján, vagy a karbantartáson, pl. a bioszűrőknél). Az egyik üzem bejelentőrendszert vezetett be, hogy a környékbeliek SMS-ben panaszt tehessenek a kellemetlen szagok miatt az üzemeltetőnél.

Két portugáliai hulladéklerakóhoz (RESIDOURO és Baixo Tâmega) az üzemelés első éveiben rendszeresen érkeztek panaszok a szagok miatt. Ezt követően szükség esetén aktiválható szagtalanító rendszereket helyeztek működésbe.

- 34.** A Számvevőszék jelentős eltéréseket talált továbbá az egyes régiók között a pénzügyi fedezet kiszámításának módszereit illetően, ami rendkívül eltérő fedezeti összegeket eredményezett (egy kb. 1,4 millió m³ kapacitású hulladéklerakó esetében ez egyszer 370 000 EUR, másszor viszont akár 4 180 000 EUR is lehet). Ezek a módszerek nem nyújtanak kielégítő bizonyosságot arról, hogy a lerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségek fedezésére legalább 30 éves időszakra pénzügyi fedezet áll majd rendelkezésre. Egyes esetekben a pénzügyi fedezet összegét a hulladéklerakó költségei alapján, míg máskor a lerakó kapacitását, területét vagy az elhelyezett hulladék tonnában megadott mennyiségét figyelembe véve állapították meg.

REGIONÁLIS SZINTEN ELÉRTÉK-E AZ UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI POLITIKA CÉLJAIT?

- 35.** A települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrális projekteket finanszírozó strukturális intézkedéseknek elő kell segíteniük, hogy a kedvezményezett régiók elérjék az uniós irányelvekben meghatározott hulladékgazdálkodási politikai célokat. Ösztönözniük kell elsősorban a települési hulladék keletkezésének megelőzését, a régióknak növelniük kell a szelektíven gyűjtött hulladék arányát, hogy hozzájárulhassanak az uniós újra-feldolgozási és hasznosítási célszámok ⁽¹¹⁾ eléréséhez, és csökkenthessék a lerakókban elhelyezett hulladék mennyiségét.
- 36.** A Számvevőszék a következőket vizsgálta meg:
- a) javult-e a helyzet a települési hulladék keletkezésének megelőzését tekintve a mintában szereplő régiókban;
  - b) növelték-e a régiók a szelektíven gyűjtött hulladék arányát, az egyes hulladékarámok esetében hozzájárultak-e az uniós célszámok eléréséhez, és kevesebb hulladékot helyeztek-e el a lerakókban;
  - c) megszüntették-e az illegális hulladéklerakókat, és előkezelték-e a hulladékot a lerakóban történő elhelyezés előtt.

ELLENTMONDÁSOK A BEJELENTETT ADATOKBAN

- 37.** A mintában szereplő négy tagállam nyolc régiójában tett helyszíni ellenőrzések során a Számvevőszék ellentmondásokat talált az uniós célszámok elérésére vonatkozó beszámolásban. A Bizottságnak bejelentett adatok nem mindig egyeztek meg a tagállamokban rendelkezésre álló adatokkal. Az ilyen ellentmondások megnehezíthetik a Bizottság számára annak értékelését, hogy valóban elérték-e a hulladékgazdálkodással kapcsolatos uniós célszámokat (lásd: **7. háttérmagyarázat**). A Bizottság ugyan ellenőrzi a beszámolóiban szereplő adatok ellentmondásmentességét, a megbízhatóságukat azonban nem.
- 38.** A Bizottság ezenkívül nem összesíti az adatokat azzal kapcsolatban, hogy a régiók milyen mértékben járulnak hozzá az uniós célszámok eléréséhez, annak ellenére, hogy a nyolc felkeresett régióból hatban az uniós célokat figyelembe vevő hulladékgazdálkodási terveket regionális szinten dolgozzák ki. Az, hogy a beszámolók elkészítése tagállami szinten történik, elfedheti, hogy az egyes tagállamokon belül esetleg jelentősek az eltérések a hulladékgazdálkodási teljesítménnyel kapcsolatban: így volt ez Andalúziában és Pugliában is az általános spanyolországi, illetve olaszországi helyzettel összevetve.

7. HÁTTÉR MAGYARÁZAT

A TAGÁLLAMI ADATOK NEM VOLTAK ÖSSZEEGYEZTETHETŐK A BIZOTTSÁGNAK BEJELENTETT ADATOKKAL: NÉHÁNY PÉLDA

Spanyolországban a hulladéklerakókról szóló irányelvben meghatározott célszámok teljesítésével kapcsolatban a régióktól beérkező adatok összesítése és azok továbbítása a Bizottsághoz a Környezetvédelmi Minisztérium feladata. Andalúzia arról számolt be, hogy 2009-ben a hulladéklerakókba továbbított biológiai szerves hulladék mennyisége 500 000 tonna volt, pedig az ellenőrzés során a Számvevőszék tudomására jutott adatok alapján ennek a mennyiségnek kb. 1 800 000 tonnának kellett lennie. Ezt tekintetbe véve Spanyolország 2009-ben valójában az 1995-ben keletkezett biológiai szerves hulladék 58%-át továbbította lerakókba, nem pedig – ahogy a Bizottságnak jelentette – 47%-át: ez utóbbi adat szerint Spanyolország nem érte el a hulladéklerakókról szóló irányelvben meghatározott 50%-os célszámot.

Portugáliában regionális szinten nem álltak rendelkezésre adatok az uniós irányelvekben meghatározott célszámok eléréséről, de a Bizottsághoz továbbított tagállami adatok arra utaltak, hogy a tagállam teljesítette mind a hulladéklerakókról szóló irányelvben 2006-ra vonatkozóan, mind a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelvben 2005-re vonatkozóan meghatározott célszámokat. Az ellenőrzés során kapott adatok azonban arra utaltak, hogy a hulladéklerakókról szóló irányelv 2006-os célszámait kis híján ugyan, de nem érték el, míg a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelv 2005-ös célszámaitól a műanyag csomagolási hulladékok újrafeldolgozása tekintetében 46,95%-kal elmaradtak.

A MINTÁBAN SZEREPLŐ RÉGIÓK KÖZÜL HATBAN NÖTT A HULLADÉKTERMELÉS

- 39.** Az EU-27 átlagára jellemző trenddel ellentétben – amely szerint a 2008-ig tartó folytonos gazdasági növekedés ellenére 2000-től kezdve a települési hulladéktermelés 520 kg/fő körül stabilizálódott – az egy főre jutó hulladéktermelés a mintában szereplő régiók közül hatban növekedett. A két fennmaradó régióban (Szardínia, Katalónia) a keletkezett hulladék mennyisége stabilizálódott. 2009-ben az egy főre jutó hulladéktermelés a mintában található régiók felében meghaladta az EU-27 átlagát, sőt az adott tagállam átlagát is, 2000-ben azonban ugyanezekben a régiókban még nem ez volt a helyzet.

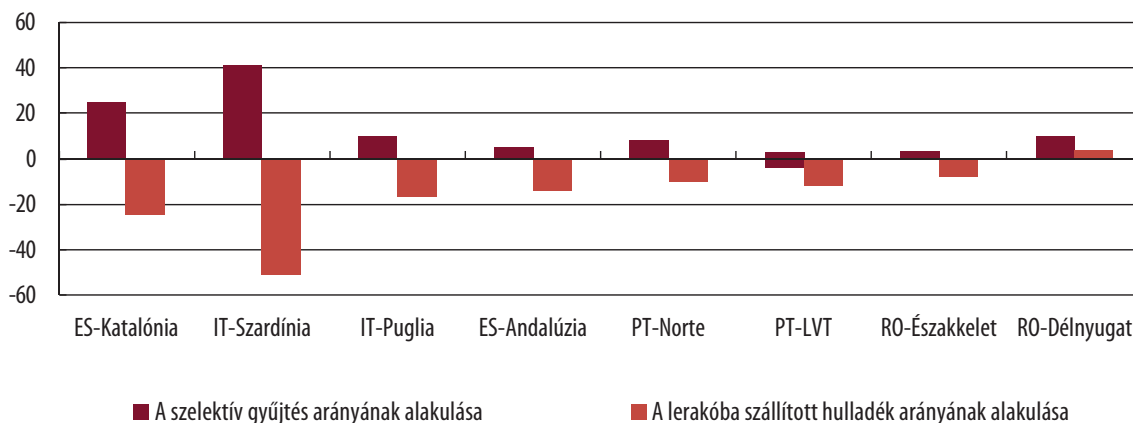
A MINTÁBAN SZEREPLŐ RÉGIÓKNAK MINDÖSSZE EGYNEGYEDÉBEN NÖVELTÉK JELENTŐSEN A SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS ARÁNYÁT, CSÖKKENTETTÉK A LERAKÓKBA SZÁLLÍTOTT HULLADÉK MENNYISÉGÉT ÉS JÁRULTAK HOZZÁ AZ UNIÓS CÉLSZÁMOK ELÉRÉSÉHEZ

- 40.** A kiválasztott régiók közül csupán kettő (Szardínia és Katalónia) tett komolyabb előrelépést a szelektív gyűjtés, valamint a lerakókba szállított hulladék mennyiségének csökkentése területén. A Számvevőszék megállapítása szerint Szardíniában a szelektív gyűjtés a 2000-ben jellemző 2%-ról 2009-re 43%-ra, Katalóniában pedig ugyanezen időszak alatt 13%-ról 38%-ra nőtt. Ebből következően ugyanebben az időszakban a települési hulladék lerakókba történő szállítása is csökkent, Szardíniában 74%-ról 23%-ra, Katalóniában pedig 64%-ról 39%-ra (lásd: **4. ábra**)¹⁵.
- 41.** E két régióban a lerakókba szállított hulladék egy főre jutó mennyisége (kg-ban) csökkent, míg a másik hat kiválasztott régióban ez a mutató gyakorlatilag változatlan maradt vagy növekedett (lásd: **5. ábra**).

¹⁵ Románia délnyugati régiója eredményeit illetően az elemzést befolyásolta a tagállamban rendelkezésre álló hulladékgazdálkodási adatbázis hiányos megbízhatósága, különösen ami a szelektív hulladékgyűjtés arányát illeti.

4. ÁBRA

A TELEPÜLÉSI HULLADÉK SZELEKTÍV GYŰJTÉSÉNEK ÉS A LERAKÓKBA SZÁLLÍTOTT HULLADÉKNAK AZ ARÁNYA A MINTÁBAN SZEREPLŐ RÉGIÓKBAN (2000–2009)¹

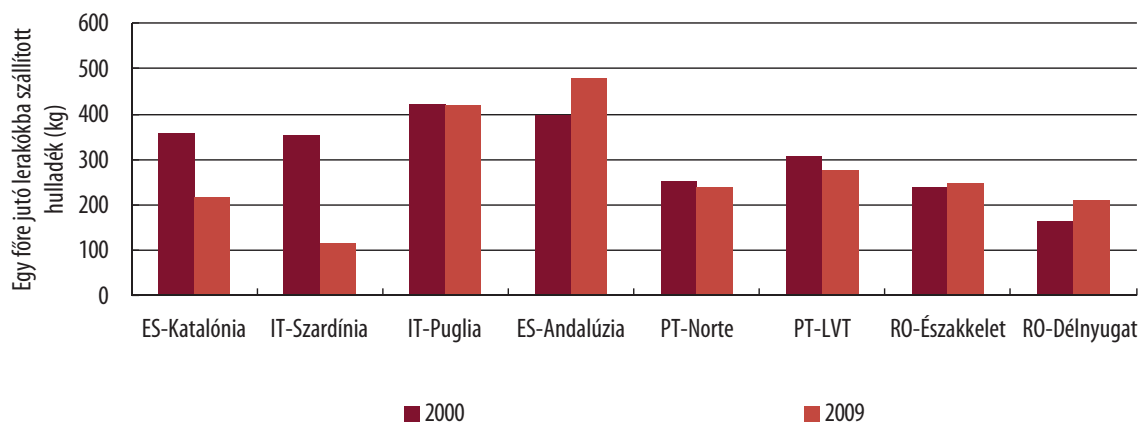

¹ Románia északkeleti régiójában a lerakóba szállított hulladék aránya a 2003–2009-es időszakra, a szelektív gyűjtés aránya pedig a 2004–2009-es időszakra vonatkozik; Andalúzia esetében a szelektív gyűjtés aránya a 2002–2008-ig tartó időszakot öleli fel, Románia délnyugati régiójában pedig a lerakóba szállított hulladék aránya és a szelektív gyűjtés aránya a 2006–2009-es időszakra vonatkozik.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság és a tagállamok rendelkezésre álló adatai alapján.

5. ÁBRA

A LERAKÓKBA SZÁLLÍTOTT HULLADÉK EGY FŐRE, KG-BAN (2000 ÉS 2009)¹

¹ A RO-Északkelet régióra vonatkozó adatok a 2003–2009 közötti időszakot, a RO-Délkelet régióra vonatkozó adatok pedig a 2007–2009-es időszakot ölelik fel.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság és a tagállamok rendelkezésre álló adatai alapján.

42. Szintén egyedül ezek a régiók, Szardínia és Katalónia voltak azok, amelyek egyes településhulladék-típusokra nézve általában hozzájárultak az uniós célszámok eléréséhez:

- azt a célt tekintve, hogy minél kevesebb biológiai szerves hulladék kerüljön a hulladéklerakókba, csak Szardínia és Katalónia járult hozzá a hulladéklerakókról szóló irányelv célszámainak eléréséhez. Két másik régió nem járult hozzá a kitűzött célok eléréséhez; a négy fennmaradó régió esetében pedig a célok teljesítésének határideje 2010 volt. 2010. évi adatok a számvevőszéki ellenőrzés idején ugyan még nem álltak rendelkezésre, de a korábbi évek trendje arra mutat, hogy nem nő a lerakókba szállított biológiai szerves hulladék mennyisége¹⁶ (lásd: **2. táblázat**);
- a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelvben megadott célokat tekintve a nyolc régióban igen eltérő volt a helyzet. Katalónia, Szardínia és Andalúzia hozzájárult az uniós célok teljesüléséhez. A másik öt régióban nem folyt regionális szintű monitoring ebben a témában. A tagállamoktól kapott adatok alapján a Számvevőszék úgy ítélte meg, hogy ezek a régiók a szelektív hulladékgyűjtés alacsony mértéke miatt valószínűsíthetően nem járultak hozzá az uniós célok eléréséhez;
- az elektromos és elektronikus berendezésekből származó hulladék szelektív gyűjtésével kapcsolatban 2006-ig elérendő – az ilyen hulladékról szóló irányelvben meghatározott – uniós célok eléréséhez a nyolc kiválasztott régióból öt nem járult hozzá¹⁷, habár általában véve pozitív trend volt megfigyelhető. Katalónia már 2006-ban, Szardínia és Puglia pedig 2009-ben és 2010-ben járult hozzá ezekhez a célokhoz.

¹⁶ Portugália esetében csak tagállami szintű adatok álltak rendelkezésre.

¹⁷ ES-Andalúzia, RO-Északkelet és RO-Dél nyugat. A mintában szereplő két portugál régió (Lisboa e Vale do Tejo és Norte) esetében regionális szinten nem álltak rendelkezésre adatok. A tagállam egésze azonban nem érte el a célt.

2. TÁBLÁZAT

A LERAKÓKBA SZÁLLÍTOTT BIOLÓGIAI SZERVES HULLADÉK ARÁNYÁNAK ALAKULÁSA AZ 1995-BEN TERMELT TELEPÜLÉSI BIOLÓGIAI SZERVES HULLADÉK ÖSSZMENNYISÉGE ALAPJÁN

Régió	2006		2009	
	Megvalósult	Cél	Megvalósult	Cél
ES-Katalónia	69%	< 75%	45%	< 50%
IT-Szardínia	59%	< 75%	36%	< 50%
IT-Puglia	84% ²	< 75%	85%	< 50%
ES-Andalúzia	87%	< 75%	93%	< 50%
Portugália ¹	79%	NA	78%	< 75% ⁵
RO-Északkelet	56% ³	NA	69% ³	< 75% ⁵
RO-Dél nyugat	75% ⁴	NA	87%	< 75% ⁵

¹ A két régióra vonatkozóan nem, csak tagállami szinten álltak rendelkezésre adatok.

² 2008-as adatok.

³ Kiegészítendő a nem gyűjtött települési hulladékkal, amely az összes települési hulladék 35, illetve 27%-át tette ki.

⁴ 2007-es adatok.

⁵ 2010-es célok.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság és a tagállamok rendelkezésre álló adatai alapján.

A RÉGIÓK FELE MEGSZÜNTETTE AZ ILLEGÁLIS HULLADÉKLERAKÓKAT, A HULLADÉKOT AZONBAN A LERAKÓBAN TÖRTÉNŐ ELHELYEZÉS ELŐTT ÁLTALÁBAN NEM ELŐKEZELTÉK

43. Az ellenőrzött régióktól kapott adatok alapján a 2000–2009-es időszakban az illegális hulladéklerakókat vagy megszüntették, vagy jelentősen csökkentették a számukat:

- a) négy régióban az illetékes hatóságoktól kapott adatok szerint a számvévesztési ellenőrzéskor már egyetlen illegális hulladéklerakó sem működött;
- b) a másik négy régióban még használatban voltak illegális hulladéklerakók, különösen Románia két kiválasztott régiójában, ahol 2009-ben a települési hulladékgyűjtés mindössze a lakosság 54, illetve 33%-ára terjedt ki. A települési hulladék gyűjtésének hiánya e két régióban főleg a vidéki területekre volt jellemző.

44. Az ellenőrzött régiókban a területi hulladékot általában megfelelő kezelés nélkül helyezték el a lerakókban, noha a hulladéklerakókról szóló irányelv előírja, hogy az oda szállított hulladékot – a hulladék mennyiségének és az emberi egészségre vagy a környezetre veszélyes tényezőknél a csökkentése érdekében – kezelni kell. A Számvéveszték a következőket állapította meg:

- a) a mintában szereplő régiók közül négy esetében a települési hulladékot általában mindenfajta kezelés nélkül helyezték el¹⁸. Ezekben a régiókban ráadásul csak igen kevés önkormányzat kezdte meg a biológiai szerves hulladék szelektív gyűjtését, s ezért nagy mennyiségű biológiai szerves hulladék került a hulladéklerakókba;
- b) az egyik régióban a lerakóban való elhelyezést megelőzően kezelt hulladék csak a régió népességének kb. 40%-a által termelt hulladéknak felelt meg. A kezelés hiányát részben ellensúlyozta ugyanakkor az, hogy a régióban zömmel már szelektíven gyűjtötték a biológiai szerves hulladékot;

¹⁸ Megjegyzendő, hogy a Romániára vonatkozó határidőket 2017-ig meghosszabbították, hogy a meglévő hulladéklerakók mindegyike biztosan megfeleljen a hulladéklerakókról szóló irányelv előírásainak.

- c) a három fennmaradó régióban több volt az üzemelő mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó, és ezek kezelték is a lerakóba szállítandó hulladékot, ám általában nem érték el az elvárt teljesítményt (lásd: **8. háttérmagyarázat**).

TÖRTÉNTEK-E INTÉZKEDÉSEK AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS EREDMÉNYESSÉGÉNEK MAXIMALIZÁLÁSÁRA?

- 45.** A társfinanszírozásban részesülő infrastruktúrák eredményességének maximalizálása érdekében tájékoztató, közigazgatási és gazdasági támogató intézkedéseket kell hozni – ilyenek többek között a figyelemfelkeltő kampányok, a minőségi előírások és a szelektív gyűjtés vagy a „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű díjmegállapítási rendszer, valamint a hulladék-elhelyezési adók alkalmazása (lásd: 9. bekezdés) –, ezzel ösztönzendő a hulladékkeletkezés megelőzését és a hulladék újrafeldolgozását, az uniós hulladékhierarchiának megfelelően (lásd: **3. ábra**). Az Uniónak pénzügyi támogatással kell ösztönöznie az ilyen támogató intézkedések bevezetését. Ezt megfelelő szabályozási keretrendszernek és iránymutatásoknak kell kiegészíteniük.

EGY RÉGIÓBAN ÜZEMELTEK UGYAN HULLADÉKELDOLGOZÓK, ÁM A TELJESÍTMÉNYÜK NEM VOLT KIELÉGÍTŐ

Az egyik kiválasztott régióban az ellenőrzés idején működő 28 hulladéklerakóból 22-höz mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozóban előkezelt hulladék került. Ezek a létesítmények azonban nem teljesítettek a céloknak megfelelően. 2008-ban a régióban működő 23 feldolgozóüzembe érkező hulladék átlagosan 76%-a – a kezelés ellenére – a lerakóba szállításkor nagy mennyiségű biológiai szerves anyagot tartalmazott. Az ellenőrzött üzem esetében (Linares, Spanyolország) a biológiai szerves hulladék hasznosítási aránya mindössze 6 és 9% között mozgott, pedig a cél 25–28% lett volna.

46. A Számvevőszék a következőket vizsgálta meg:

- a) tagállami, illetve regionális szinten támogatták-e tájékoztató, közigazgatási és gazdasági eszközök a társfinanszírozásban részesülő hulladékgazdálkodási infrastruktúrákat? Az operatív programok és a projektek jóváhagyásakor a Bizottság ösztönözte-e ezek végrehajtását?
- b) valószínűsíthető-e, hogy az uniós szabályozási keretrendszer és iránymutatások maximalizálták az uniós finanszírozás eredményességét?

A TÁJÉKOZTATÓ, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI INTÉZKEDÉSEKET A KIVÁLASZTOTT RÉGIÓK IGEN ELTÉRŐ MÉRTÉKBEN HAJTOTTÁK VÉGRE

TÁJÉKOZTATÓ INTÉZKEDÉSEK

47. A mintában szereplő hulladékgazdálkodási infrastruktúrák régióiban általában bizonyíthatóan sor került kiegészítő tájékoztató tevékenységekre, pl. figyelemfelkeltő kampányokra vagy hulladékgazdálkodási útmutatók közzétételére. A **9. háttérmagyarázat** egy ilyen esetet mutat be.

9. HÁTTÉR MAGYARÁZAT

JÓ PÉLDA ARRRA, HOGY A LAKOSSÁG HATÉKONYABB TÁJÉKOZTATÁSA HOGYAN VEZET AZ INFRASTRUKTÚRÁK TELJESÍTMÉNYÉNEK JAVULÁSÁHOZ

Az egyik portugáliai komposztálóüzemet (Lipor) egy hulladékgazdálkodási szolgáltató cég működtette. A cég szelektív gyűjtéssel és hulladékkezeléssel kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtott nyolc önkormányzatnak, amelyek összlakossága kb. egymillió fő volt. Mivel a cég úgy tekintette, hogy a kommunikáció és a magas szintű lakossági részvétel a sikeres hulladékgazdálkodás egyik titka, ezért nem fogott semmilyen tevékenységbe úgy, hogy ne párosította volna azt valamilyen tájékoztató, figyelemfelkeltő, ismeretterjesztő intézkedéssel. Elsősorban a komposztálóüzem építését kísérték kommunikációs és figyelemfelkeltő kampányok, és külön marketingstratégia működött a komposztra vonatkozóan. Rendszeres időközönként elégedettségi közvéleménykutatást végeztek, ingyenes tájékoztató telefonvonalat létesítettek, hulladékgazdálkodási útmutatókat jelentettek meg és terjesztettek. Ez a sok munka meg is hozta gyümölcsét: mivel a háztartásoknál és a kereskedelmi egységeknél kielégítően működött a biológiai szerves hulladék szelektív gyűjtése, kiváló minőségű komposztot lehetett előállítani és értékesíteni (lásd: **2. háttérmagyarázat**).

- 48.** A Számvevőszék mégis a következőket is észrevételezte:
- az illetékes hatóságok a kiválasztott régiók közül egyikben sem mértek a tájékoztató kampányok sikerességét, és azok megkezdésekor nem tűztek ki mérhető célokat;
  - Románia két kiválasztott régiójában ugyan került sor figyelemfelkeltő kampányokra, de a szelektíven gyűjtött biológiai szerves hulladék majdnem teljes egészében szennyezett volt, ezért komposztálóüzemek helyett egyenesen a hulladéklerakókba kellett szállítani azt.

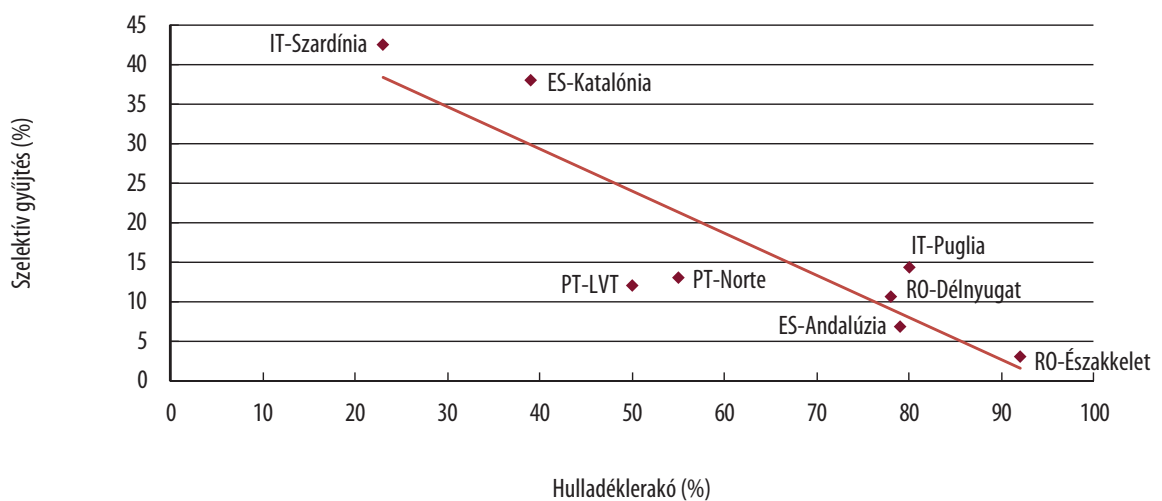
KÖZIGAZGATÁSI INTÉZKEDÉSEK

- 49.** A nyolc régió mindegyike – a hulladékokról szóló irányelv előírásainak megfelelően – vezetett be rendszert a hulladékfeldolgozó létesítmények engedélyeztetésére. A számvevőszéki ellenőrzés idején az infrastruktúrák mindegyikére vonatkozóan végeztek helyszíni vizsgálatokat az illetékes hatóságok. Ezek a vizsgálatok azonban a potenciális környezeti hatások felmérésére szorítkoztak, a hulladékgazdálkodási létesítmények teljesítményével nem foglalkoztak (lásd: **6. háttérmagyarázat**).
- 50.** A szelektív hulladékgyűjtés végrehajtását illetően a Számvevőszék jelentős ellentmondásokat állapított meg a felkeresett hulladékgazdálkodási infrastruktúrák által kiszolgált régiók, illetve önkormányzatok szintjén. Míg a csomagolóanyagok, a papír és kartonpapír, valamint az üveg szelektív gyűjtését széles körben végezték, és ez hozzájárult a vizsgált válogató üzemek megfelelő teljesítményéhez, a biológiai szerves hulladék szelektálása mindössze két régióban volt kielégítő. Ezek a régiók hozzájárultak a biológiai szerves hulladékkal kapcsolatos uniós célszámok eléréséhez, és sikeresen csökkentették a lerakókban elhelyezett, egy főre jutó hulladék mennyiségét (lásd: 41–42. bekezdés). A hat másik régióban vagy egyáltalán nem gyűjtötték szelektíven a biológiai szerves hulladékot, vagy nem tették ezt eredményesen. Emiatt a kevert vagy a keletkezés helyén nem megfelelően szétválogatott biológiai szerves hulladékot kezelő komposztálóüzemek teljesítménye alacsony volt.

51. Az ábrák tanúsága szerint a szelektív gyűjtés végrehajtása és a lerakókba kerülő hulladék százalékos aránya között fordított kapcsolat áll fenn (lásd: **6. ábra**).
52. A komposzt-előállításra vonatkozó minőségi szabványokat illetően a Számvevőszék megállapította: az ellenőrzés idején négy régióban nem voltak érvényben ilyen előírások, a másik négy régióban pedig a komposztban elfogadható nehézfémkoncentráció-határértékek jelentősen eltértek egymástól, és kevésbé voltak szigorúak az uniós iránymutatás-tervezetekben foglalt határértékeknél. A minőségi szabványok hiánya megnehezítette a komposztáló- és az anaerob lebontást végző üzemek számára a komposzt értékesítését.

6. ÁBRA

A SZELEKTÍV GYŰJTÉS ÉS A LERAKÓKBA KERÜLŐ HULLADÉK SZÁZALÉKOS ARÁNYA KÖZÖTTI FORDÍTOTT KAPCSOLAT¹

¹ A RO-Északkelet és a RO-Délnyugat régió esetében a lerakókba jutó hulladék aránya csak a gyűjtött hulladék alapján került kiszámításra.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság és a tagállamok rendelkezésre álló adatai alapján.

GAZDASÁGI INTÉZKEDÉSEK

53. A Számvevőszék áttekintette, hogy milyen hulladékkezelési díjakat szednek a háztartásoktól az egyes kiválasztott infrastruktúrák által kiszolgált legalább három jelentősebb önkormányzatnál, és a következőket észrevételezte:

- a) a díjak minden esetben átalánydíjak¹⁹ voltak, tehát nem a „szennyező fizet” elve és a hulladék keletkezésének csökkentését célzó „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elv alapján határozták meg őket;
- b) egyes önkormányzatok ugyan nem alkalmazták a „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvet, de az újrafeldolgozást ösztönző elemeket építettek a díjba (lásd: **10. háttérmagyarázat**).

54. A lakosság hozzáállását befolyásolni szándékozó gazdasági ösztönző az önkormányzatok által fizetendő hulladék-elhelyezési adó is²⁰, amelyet a lerakóban elhelyezett hulladék után tonnánként, a lerakóban történő elhelyezés, illetve a hulladékégetés díján felül kell megfizetni. A min-tában szereplő nyolc régióból öten bevezettek ilyen jellegű hulladék-elhelyezési adót, ezzel is népszerűsítve a környezetre kevésbé ártalmas gazdálkodási megoldásokat. A legmagasabb hulladék-elhelyezési adót alkalmazó két régióban volt a legalacsonyabb a lerakóba szállított hulladék aránya 2009-ben (lásd: **7. ábra**), és szintén ez a két régió tette a legnagyobb előrelépést 2000 és 2009 között. A szelektív gyűjtés ösztönzése érdekében két régió a hulladék-elhelyezési adó összegét az egyes önkormányzatok által megvalósított szelektív gyűjtés arányához igazította (lásd: **11. háttérmagyarázat**).

¹⁹ A hulladékdíjat a lakások, illetve házak négyzetméterben megadott alapterülete, a háztartás tagjainak száma és az ivóvízfogyasztás – vagy ezek kombinációja – alapján számították ki, az egyes háztartásoknál keletkező hulladék mennyiségét azonban nem vették tekintetbe.

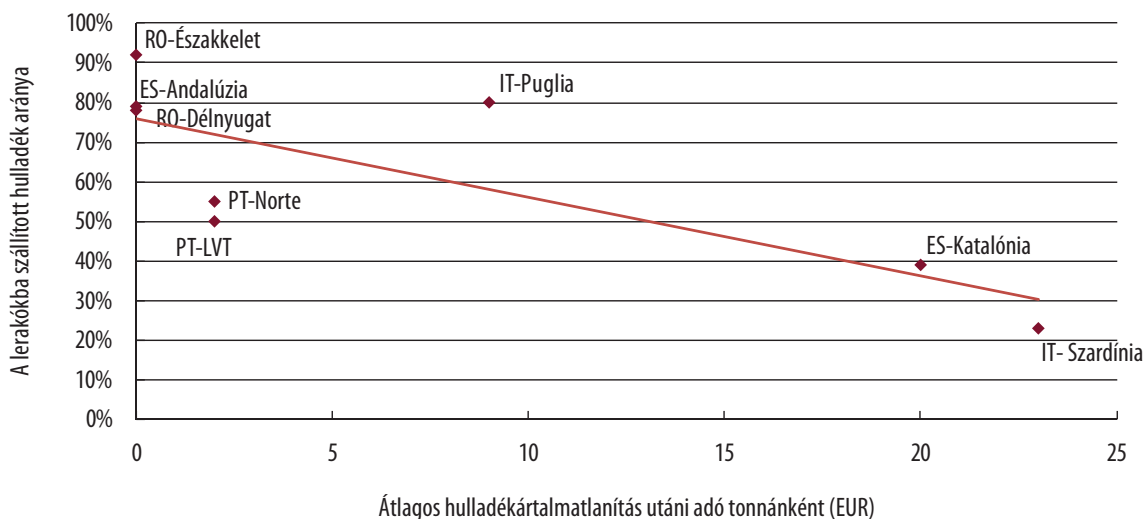
²⁰ Illetve magánszemélyek által fizetendő adó a lerakóban történő elhelyezés esetén.

10. HÁTTÉRMAGYARÁZAT

AZ ÚJRAFELDOLGOZÁST ÖSZTÖNZŐ ELEMeket IS TARTALMAZÓ HULLADÉKKEZELÉSI DÍJAK

Az újrafeldolgozás ösztönzése érdekében egyes katalóniai önkormányzatok csökkentették azoknak a háztartásoknak a hulladékkezelési díját, amelyek házilag komposztáltak, igénybe vették a hulladékgyűjtő központokat, illetve részt vettek figyelemfelkeltő kampányokban. Ezekben a településeken magasabb volt a szelektív hulladékgyűjtés aránya (39%), mint a gazdasági ösztönzőket nem alkalmazó települések esetében (29%). Más katalóniai települések a díjszabás során figyelembe vették a lerakóba szállított hulladék arányát, és azokon a településeken, ahol ez az arány alacsonyabb volt, kedvezményben részesítették a háztartásokat.

7. ÁBRA

A HULLADÉK-ELHELYEZÉSI ADÓ ÉS A LERAKÓKBA SZÁLLÍTOTT TELEPÜLÉSI HULLADÉK ARÁNYA (2009)¹

¹ Az ES-Andalúzia és az IT-Puglia adatai 2008-ra vonatkoznak. A RO-Északkelet és a RO-Délnyugat esetében a lerakókba szállított hulladék arányában nem szerepel a nem gyűjtött települési hulladék.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság és a tagállamok rendelkezésre álló adatai alapján.

11. HÁTTÉRMAGYARÁZAT

AMIKOR A LERAKÓBAN TÖRTÉNŐ ELHELYEZÉS UTÁN, ILLETVE A HULLADÉKÉGETÉS UTÁN KISZABOTT HULLADÉK-ELHELYEZÉSI ADÓ AZ EGYES ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL MEGVALÓSÍTOTT SZELEKTÍV GYŰJTÉS ARÁNYÁHOZ IGAZODIK

Szardínia, ösztönzendő a szelektív hulladéknak a keletkezés helyén történő gyűjtését, a lerakóban történő elhelyezés, illetve a hulladékégetés után kiszabott adót 2005 óta az egyes önkormányzatok által megvalósított szelektív gyűjtés arányához igazítja. 2010-ben például 50–60% közötti szelektív gyűjtési arány esetén 20%-os adókedvezmény alkalmazására került sor. Amennyiben a szelektív gyűjtés aránya meghaladta a 60%-ot, az önkormányzat 40%-os adókedvezményben részesült. Ha azonban a szelektív gyűjtés aránya 50% (illetve a település lakosságának számától függően 40%) alatt maradt, akkor egyenesen pénzbüntetést kellett fizetni, tonnánként 5,16 EUR összegben.

**AZ OPERATÍV PROGRAMOK, ILLETVE PROJEKTEK JÓVÁHAGYÁSAKOR
A BIZOTTSÁG NEM ÖSZTÖNÖZTE AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS
EREDMÉNYESSÉGÉT NÖVELŐ TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK BEVEZETÉSÉT**

55. A strukturális intézkedések finanszírozása nem volt hatással a tájékoztató, közigazgatási, illetve gazdasági támogató intézkedések bevezetésére. A Bizottság a hulladékgyűjtési infrastruktúrák társfinanszírozására vonatkozó döntések meghozatalakor az ilyen eszközökről kevés információt kért:

- a) az ERFA-finanszírozást illetően a Számvevőszék megállapította, hogy a kiválasztott 10 operatív programból kilenc nem tájékoztatót a konkrét közigazgatási intézkedésekről, és nem említett hulladék-elhelyezési adókat, sem a háztartások által fizetett hulladékkezelési díjak egyes típusait (átalányösszeg vagy „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű díjmegállapítási rendszer);
- b) noha a 2000–2006-os időszakban mindegyik Kohéziós Alapból finanszírozott projekt értékelése és jóváhagyása egyénileg történt, a Számvevőszék megállapítása szerint a Bizottság által a tagállamok számára előírt támogató intézkedésekről általában olyan kevés részletet közöltek a pályázatok, hogy ennek alapján nem volt biztos, vajon azok az uniós támogatást megelőzően valóban érvényben voltak-e.

56. A mintában szereplő tagállamok által benyújtott – a hulladékra vonatkozó uniós irányelvekben foglalt előírások betartásáról szóló – végrehajtási jelentések tartalmazzak némi információt a támogató intézkedésekről is (pl. a hulladék-elhelyezési adó alkalmazásáról, a helyszíni vizsgálatokról, a lakosság bevonásáról stb.). Arra utaló jelet azonban nem talált a Számvevőszék, hogy a végrehajtási jelentések kiértékelése bármilyen módon kapcsolódna a hulladékgyűjtési infrastruktúrák uniós társfinanszírozásához (előbbi a Környezetvédelmi Főigazgatóság, utóbbi a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság hatásköre): A Bizottságnak nem vagy nem teljes körűen beszámoló tagállamok ugyanúgy részesülnek a hulladékgyűjtési infrastruktúrát célzó strukturális támogatásban, mint a többi tagállam.

57. Az, hogy az uniós társfinanszírozás nem függ a támogató intézkedések meglététől, különösen a „szennyező fizet” elv végrehajtásával kapcsolatban szűr szemet, hiszen éppen ez az elv az uniós környezetvédelmi politika egyik alapköve²¹. Ezt az elvet a hulladékokról szóló 1975-ös irányelv²² rögzítette, majd azt a hulladékgyűjtésről szóló más külön irányelvekbe – többek között a hulladéklerakókról szóló irányelvbe – is beépítették²³. A kohéziós politikával kapcsolatos rendeletek és a Bizottság belső iránymutatásai szerint az uniós pénzügyi támogatást különböző támogatási arányok alkalmazása révén kell függővé tenni ennek az elvnek a megvalósításától²⁴.

²¹ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 191. cikkének (2) bekezdése.

²² A 75/442/EGK irányelv 15. cikke, a 91/156/EGK irányelv 15. cikke, a 2006/12/EK irányelv 15. cikke és a 2008/98/EK irányelv 14. cikke.

²³ Az 1999/31/EK rendelet 10. cikke.

²⁴ A Tanács 1999. június 21-i 1260/1999/EK rendelete a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról: Az alapokból történő hozzájárulást a „szennyező fizet” elv alkalmazása szerint kell megkülönböztetni. A Tanács 2006. július 11-i 1083/2006/EK rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, 52. cikk: Az alapokból származó hozzájárulás modulációja a „szennyező fizet” elve révén valósulhat meg. Az 1083/2006/EK rendelet 55. cikke: A jövedelemtermelő projektek elszámolható kiadásainak számítása során az irányító hatóság figyelembe veszi a „szennyező fizet” elv alkalmazását.

- 58.** A különböző támogatási arányok elvét a Bizottság a 2000–2006-os időszakban egy szakmai dokumentumban²⁵ továbbfejlesztette. A dokumentum szerint ha egy projekt finanszírozása olyan költségrendszer alapján történik (pl. alacsony átalánydíjak), amelyek nem a források tényleges felhasználásán alapulnak, és nem biztosítják a szükséges eszközöket az infrastruktúra megfelelő fenntartásához, illetve sem a működési költségeket, sem az értékcsökkenés döntő részét nem fedezik, akkor a támogatási arányt csökkenteni kell. Ezekben az esetekben a javasolt támogatási arányokat általában a **IV. melléklet** 5. oszlopa szerint kell megállapítani.
- 59.** A Számvevőszék megállapította, hogy noha a kiválasztott infrastruktúrák esetében a működési és az értékcsökkenési költségeket a háztartásoktól beszedett hulladékkezelési díjak nem fedezték, a Bizottság nem alkalmazta a különböző támogatási arányok elvét, azaz nem csökkentette a társfinanszírozás arányát. Emiatt az alkalmazott támogatási arány majdnem minden esetben meghaladta a különböző támogatási arányok elve szerinti indokolt szintet (lásd: **IV. melléklet**). Egyes önkormányzatok egyáltalán nem szedtek hulladékkezelési díjat a háztartásoktól.
- 60.** Az önkormányzatok által a háztartásoktól a hulladék kezeléséért beszedett díjak – még egy régió belül is – jelentős mértékben eltértek egymástól (lásd: **3. táblázat**). A különbségeket – amelyek egyes esetekben egyazon régió belül akár 300%-ot is elértek – nem indokolhatta csupán a kiválasztott települések háztartásai átlagjövedelmének vagy a megfizethetőség szintjének eltérése, sem a hulladékkezelés költségeinek különbsége.

²⁵ A 2000–2006-os új programozási időszak: 1. szakmai dokumentum (Technical paper 1) – A „szennyező fizet” elv alkalmazása – Differenciált közösségi támogatási arány alkalmazása a strukturális alapok, a Kohéziós Alap és az ISPA infrastrukturális intézkedései keretében (Application of the polluter pays principle - Differentiating the rates of Community assistance for Structural Funds, Cohesion Fund and ISPA infrastructure operations) (1999.12.6.).

3. TÁBLÁZAT

A HÁZTARTÁSOK ÁLTAL FIZETENDŐ HULLADÉKKEZELÉSI DÍJAK A KIVÁLASZTOTT ÖNKORMÁNYZATOKNÁL (2009, ILLETVE 2010)

Régió	A tapasztalt legalacsonyabb díj	A tapasztalt legmagasabb díj	Különbség (%)
ES-Katalónia	40,25 EUR/háztartás	166,50 EUR/háztartás	314%
IT-Szardínia	1,02 EUR/nm	3,3 EUR/nm	224%
IT-Puglia	1,57 EUR/nm	2,62 EUR/nm	67%
ES-Andalúzia	69,60 EUR/háztartás	94,36 EUR/háztartás	36%
PT-Norte	0 EUR	76,20 EUR/háztartás	-
PT-Lisboa Vale do Tejo	0 EUR	70,38 EUR/háztartás	-
RO-Északkelet	8,69 EUR/fő (a mintában szereplő létesítmények csak egy önkormányzat kiszolgálását végezték)		NA
RO-Délnyugat	16,2 EUR/fő (a mintában szereplő létesítmények csak egy önkormányzat kiszolgálását végezték)		NA

Forrás: Európai Számvevőszék, az ellenőrzés során kapott ellenőrzési bizonyítékok alapján.

A SZÁMVEVŐSZÉK HIÁNYOSSÁGOKAT ÉSZLELT A HULLADÉKOKRA VONATKOZÓ UNIÓS SZABÁLYOZÁSI KERETRENDSZERBEN ÉS IRÁNYMUTATÁSOKBAN IS

- 61.** A hulladékokra vonatkozó uniós szabályozási keretrendszer és iránymutatások hozzájárulhatnak az uniós finanszírozás eredményességének maximalizálásához. A Számvevőszék hiányosságokat állapított meg ezen a téren.

AZ UNIÓS IRÁNYELVEKBEN MEGHATÁROZOTT CÉLÉRTÉKEK NEM A HULLADÉKKELETKEZÉS MEGELŐZÉSÉT HELYEZIK ELŐTÉRBE

- 62.** A hulladékokról szóló irányelvben megfogalmazott uniós hulladékhiérarchia a hulladékkezelés elsődleges módjaként a megelőzést jelöli meg. A hatodik környezetvédelmi cselekvési program²⁶ átfogó célul a hulladék keletkezésének és lerakókban elhelyezett mennyiségének tartós csökkentését tűzte ki.
- 63.** Az uniós irányelvekben a hulladékgazdálkodás területén kitűzött szám-szerű célok azonban csupán az újrafeldolgozásra, a hasznosításra és a biológiai szerves hulladéknak a lerakókban való elhelyezés helyetti egyéb felhasználására vonatkoznak, és nem tárgyalják a hulladékkeletkezés megelőzésének, illetve a hulladékmennyiség csökkentésének a kérdését (lásd: 39. bekezdés).

A HULLADÉKLERAKÁS ELŐTTI KEZELÉS FOGALMA NINCS ELÉG VILÁGOSAN MEGHATÁROZVA

- 64.** A hulladéklerakókról szóló irányelv szerint a hulladéklerakóban csak kezelésen átesett hulladék helyezhető el. Az irányelv azonban nem szól eléggé egyértelműen a kezelés mibenlétéről, sem arról, hogy a kezelés során az elhelyezett hulladék mennyiségét vagy csak a térfogatát kell-e csökkenteni²⁷.
- 65.** A hulladéklerakás előtti kezelés fogalmának többértelmű meghatározása miatt egymástól eltérő tagállami, illetve regionális stratégiák alakultak ki. Az egyik kiválasztott régió például a mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozókra helyezte a hangsúlyt, amelyek azonban a lerakóba került hulladék csökkentése terén nem értek el kielégítő eredményt. Két másik régió magas szintet ért el a szelektív gyűjtésben, amit egyúttal a hulladék kezelésének tekintettek, s ezért azt egyenesen lerakóba szállíthatónak ítélték (lásd: 28. és 44. bekezdés).

²⁶ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Közösség hatodik környezetvédelmi cselekvési programjáról (COM(2001) 31 végleges).

²⁷ Az 1999/31/EK irányelv 6. cikkének a) bekezdése szerint: „azáltal, hogy csökkentené a hulladék mennyiségét, vagy annak az emberi egészségre vagy a környezetre való veszélyességét”, míg a 2. cikk h) bekezdése értelmében: „térfogatát vagy veszélyes jellegét csökkentik, megkönnyítik a hulladék kezelését, vagy elősegítik a hulladék hasznosítását”.

A KOMPOSZTRA NÉZVE NINCSENEK UNIÓS MINŐSÉGI ELŐÍRÁSOK

- 66.** Az Unió a nyolc kiválasztott régió mindegyikében támogatott komposztáló- és anaerob lebontást végző üzemeket. A számvevőszéki ellenőrzés idején azonban négy ellenőrzött régióban nem volt semmilyen minőségi előírás a komposztra vonatkozóan. A négy másik régióban a nehézfém-koncentráció elfogadott szintje jelentős eltéréseket mutatott (lásd: 52. bekezdés).
- 67.** Az, hogy tagállami, illetve regionális szinten a komposztra vonatkozóan vagy nem léteztek, vagy jelentősen eltértek egymástól a minőségi előírások, hátráltatta a komposzt piac kialakulását, s ezért a létesítmények üzemeltetői nehezen tudták értékesíteni a komposztot. Komposztra vonatkozóan nincsenek uniós minőségi előírások.

NINCS UNIÓS IRÁNYMUTATÁS A HULLADÉKLERAKÓK BEZÁRÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÖLTSÉGEK PÉNZÜGYI FEDEZETÉRE VONATKOZÓAN

- 68.** A lerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségek fedezésére szolgáló pénzügyi garanciákat illetően a Számvevőszék megállapította, hogy abban a hat régióban, ahol a kiválasztott hulladéklerakók üzemeltek, igen különböző számítási módszerek vannak használatban. Emiatt ugyanolyan kapacitású lerakókra eltérő összegeket számítottak ki fedezetként, így előfordulhat, hogy az összegek – a hulladéklerakókról szóló irányelv előírásával ellentétben – nem mindig fedeznek majd minden költséget a bezárás utáni 30 éves időszakban. Az Unió nem bocsátott a tagállamok rendelkezésére iránymutatásokat a lerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségek kiszámításáról, és nem ösztönözte a tagállamok közötti tapasztalatcserét sem ezen a területen (lásd: 33. és 34. bekezdés).

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

- 69.** A hulladékgazdálkodás ugyan majdnem mindegyik kiválasztott régióban javult, a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrákat támogató strukturális intézkedések eredményességét – és ezáltal azt, hogy a tagállamok elérhessék az uniós hulladékgazdálkodási politika céljait – hátráltatta azonban a támogató intézkedések elégtelen végrehajtása, valamint az uniós szabályok és iránymutatások hiányosságai. A Bizottság a felelősségi körébe tartozó operatív programok, illetve projektek értékelésekor nem ösztönözte a támogató intézkedések bevezetését. A társfinanszírozásban részesülő infrastruktúrák eredményessége nagymértékben függ attól, hogy eredményes szelektív hulladékgyűjtés folyik-e a hulladék keletkezésének helyén, ez azonban ritkán valósult meg. Noha mindegyik kiválasztott régióban voltak előrelépések a hulladékgazdálkodás területén, csak 25%-uk érte el az uniós hulladékgazdálkodási politika céljait, mégpedig általában azok, amelyek támogató intézkedéseket is bevezettek.

A TELEPÜLÉSI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁK TELJESÍTMÉNYE

- 70.** A társfinanszírozásban részesülő infrastruktúrák teljesítménye nagymértékben függött a hulladékgyűjtési stratégiáktól:
- a válogató üzemek, amelyek feladata a keletkezés helyén, a háztartásoknál szétválogatott csomagolási hulladék visszanyerése volt, kielégítő teljesítményt nyújtottak (lásd: 23. és 24. bekezdés);
  - a szelektíven gyűjtött biológiai szerves hulladékot feldolgozó komposztáló- és anaerob lebontást végző üzemek általában (amikor a hulladék nem volt szennyezett) jobb teljesítményt nyújtottak, mint a nem szelektált hulladékot begyűjtő, alulteljesítő üzemek (lásd: 25. bekezdés);
  - azok a mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozók, amelyekhez a keletkezés helyén nem szelektált hulladék érkezett, általában nem tudtak hozzájárulni az uniós célkitűzések megvalósulásához, mivel a beérkező hulladék zömét lerakókba kellett továbbítani (lásd: 26. és 27. bekezdés).
- 71.** A mintában szereplő valamennyi hulladéklerakóban a hulladékot vagy nem megfelelő kezelést követően vagy kezelés nélkül helyezték el, így az elhelyezett hulladék nagy mennyiségű biológiai szerves anyagot is tartalmazott (lásd: 28. bekezdés).

- 72.** Majdnem mindegyik felkeresett létesítményre jellemző, hogy megfelelt a környezetvédelmi előírásoknak. A hét kiválasztott hulladéklerakóból öt azonban nem rendelkezett kellő pénzügyi garanciával a bezárással, illetve utógondozással kapcsolatos költségek fedezésére. Jelentős eltérések mutatkoztak a szükséges pénzügyi fedezet összegének kiszámításához alkalmazott módszerek tekintetében. A legtöbb esetben a megállapított összegek nem bizonyulnának elegendőnek minden kapcsolódó kiadás fedezéséhez (lásd: 29–34. bekezdés).

1. AJÁNLÁS

- a) **A tagállamok:**
- i) fordítsák a legnagyobb figyelmet a keletkezés helyén már szétválogatott hulladékot (költséghatékonyság esetén a biológiai szerves hulladékot is) feldolgozó hulladékgazdálkodási infrastruktúrára;
  - ii) biztosítsák, hogy a lerakókban elhelyezett települési hulladék elhelyezés előtt kezelésen megy keresztül;
  - iii) bizonyosodjanak meg arról, hogy a hulladéklerakók a bezárással, illetve az utógondozással kapcsolatos költségek fedezésére legalább 30 éves időszakra pénzügyi fedezettel rendelkeznek, és ennek összege megfelelő módszerekkel kerüljön kiszámításra.
- b) **A Bizottság** az uniós pénzügyi támogatás folyósítását tegye függővé attól, hogy a tagállamok végrehajtják-e ezeket az ajánlásokat.

AZ UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI POLITIKA CÉLJAI REGIONÁLIS SZINTEN

- 73.** A Számvevőszék jelentős hiányosságokat állapított meg az uniós célszámok elérésével kapcsolatos tagállami beszámolást illetően: e hiányosságok miatt a Bizottság nem minden esetben tudta értékelni, hogy a tagállamok teljesítménye összhangban volt-e az uniós célszámokkal. A Bizottság ugyan ellenőrzi a hozzá beérkező adatok ellentmondásmentességét, a megbízhatóságukat azonban már nem, és az uniós célszámok regionális szintű eléréséről szóló adatokat sem összesíti (lásd: 37–38. bekezdés).
- 74.** Noha majdnem mindegyik kiválasztott régióban javult a hulladékgazdálkodás:
- az egy főre jutó hulladéktermelés a kiválasztott nyolc régióból hatban növekedett, pedig az uniós hulladékgazdálkodási intézkedések hierarchiájában a megelőzés az elsődleges (lásd: 39. bekezdés);
  - mindössze a mintában szereplő régiók egynegyedében növelték jelentősen a szelektív hulladékgyűjtés arányát, csökkentették a lerakókba szállított hulladék mennyiségét és járultak hozzá az uniós célszámok teljesítéséhez (lásd: 40–42. bekezdés);
  - a hulladék általában megfelelő kezelés – vagy bármiféle kezelés – nélkül került a lerakókba (lásd: 44. bekezdés).

2. AJÁNLÁS

- A **tagállamok** hozzanak létre megbízható hulladékgazdálkodási adatbázisokat, amelyek alapján egyrészt nyomon követhetik az előrehaladást az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérésében, s amelyek másrészt segíthetik őket a Bizottságnak történő beszámolásban.
- A **Bizottság** értékelje a tagállamoktól beérkező adatok megbízhatóságát.
- A **Bizottság**, a **Parlament** és a **Tanács** fontolja meg, hogy az Unió pénzügyi támogatását függővé tegye-e az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérésétől.

AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS EREDMÉNYESSÉGÉNEK MAXIMALIZÁLÁSA ÉRDEKÉBEN BEVEZETETT INTÉZKEDÉSEK

- 75.** Az uniós finanszírozás eredményessége a támogató intézkedések elégtelen végrehajtása miatt nem érte el a lehető legmagasabb értéket.
- 76.** A tájékoztató, közigazgatási és gazdasági intézkedéseket a mintában szereplő régiók igen eltérő mértékben hajtották végre:
- a) A hulladékgazdálkodási infrastruktúrák eredményes működésének egyik kulcsfontosságú tényezője volt a lakosság magas szintű tájékoztatása, illetve a lakosok részvételi hajlandósága a hulladékgazdálkodási rendszerekben, különösen ami a hulladéknak a keletkezés helyén, a háztartásoknál történő szétválogatását illeti. Az illetékes hatóságok a kiválasztott régiók közül egyikben sem mérték tájékoztató intézkedéseik sikerességét (lásd: 47–48. bekezdés).
  - b) Csak a biológiai szerves hulladékot a keletkezés helyén szelektíven gyűjtő régiók járultak hozzá a vonatkozó uniós célszámok eléréséhez (lásd: 50–51. bekezdés).
  - c) A mintában szereplő nyolc régióból négyben semmilyen minőségi szabvány nem volt érvényben a komposzt-előállításra vonatkozóan, a másik négy régióban pedig a komposztban elfogadható nehézfémkoncentráció-határértékek jelentősen eltértek egymástól, ami miatt a kiválasztott komposztáló- és anaerob lebontást végző üzemek által előállított komposzt nehezen volt értékesíthető (lásd: 52. bekezdés).
  - d) A hulladékkezelési díjak, illetve a hulladék-elhelyezési adók mint gazdasági eszközök a tapasztalat szerint jelentősen befolyásolták a projektek, illetve a régiók hulladékgazdálkodási teljesítményét (lásd: 53–54. bekezdés).
  - e) A Bizottság nem ösztönözte támogató intézkedések – elsősorban a „szennyező fizet” elv – végrehajtását, mivel a mintában szereplő projektek esetében a megállapítás szerint nem került sor különböző támogatási arányok alkalmazására (lásd: 55–60. bekezdés).

3. AJÁNLÁS

- a) **A tagállamok:**
- i) figyeljenek oda jobban a lakosság tájékoztatására, illetve a hulladékgazdálkodási rendszerekbe történő bevonására, különösen ami a hulladéknak a keletkezés helyén, a háztartásoknál történő szétválogatását illeti. A tájékoztató kampányok és az oktatási stratégiák eredményeit rendszeresen mérni kell;
  - ii) a hulladékgazdálkodási infrastruktúrák teljesítményének maximalizálása, valamint az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérése érdekében helyezzenek hangsúlyt a szelektív gyűjtés végrehajtására, beleértve – amennyiben költséghatékony – a biológiai szerves hulladékot is;
  - iii) a hulladékgazdálkodás keretén belül vezessenek be gazdasági eszközöket a hulladékmegelőzés és az újrafeldolgozás ösztönzése érdekében, elsősorban hulladék-elhelyezési adó, „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű díjmegállapítási rendszer és a háztartások által fizetett díjakba épített más ösztönzők formájában.
- b) **A Bizottság:**
- i) az uniós pénzügyi támogatás folyósítását tegye függővé attól, hogy a tagállamok végrehajtják-e ezeket az ajánlásokat;
  - ii) a „szennyező fizet” elvet illetően az operatív programok jóváhagyásakor írja elő a tagállamok számára, hogy csökkentett arányban nyújtsanak támogatást, ha a háztartásoktól beszedett hulladékkezelési díjak nem fedezik a települési hulladékgazdálkodással kapcsolatos működési költségeket és az értékcsökkenési költségek nagy részét. A Bizottság a nagy jelentőségű projektek jóváhagyásakor alkalmazza maga is ezt az elvet.

77. Az uniós szabályozási keretrendszer és iránymutatások tökéletesítése hozzájárulhat a települési hulladékgazdálkodási infrastruktúráknak nyújtott strukturális támogatások eredményességének maximalizálásához. A Számvevőszék a következőket észrevételezte:

- a) noha a hulladékokról szóló irányelv szerint a hulladékkezelés elsődleges módja a keletkezés megelőzése, a hulladékokról szóló irányelvekben meghatározott célszámok mégsem a megelőzésre koncentrálnak (lásd: 62–63. bekezdés);
- b) a hulladéklerakás előtti kezelés fogalmának többértelmű meghatározása miatt egymástól eltérő tagállami, illetve regionális stratégiák alakultak ki (lásd: 64–65. bekezdés);
- c) a komposzt előállítására vonatkozóan annak ellenére sem készültek uniós minőségi előírások, hogy tagállami szinten vagy nem állnak rendelkezésre ilyenek, vagy nem ellentmondásmentesek. Ez megnehezítette a komposzt piacának kialakulását (lásd: 66. és 67. bekezdés);
- d) a hulladéklerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos költségek kiszámításához nem állt rendelkezésre módszertani útmutató (lásd: 68. bekezdés).

4. AJÁNLÁS

A Bizottság:

- a) az uniós hulladékhierarchiával összhangban javasoljon hulladékmegelőzési célszámokat;
- b) tegye egyértelművé a hulladéklerakás előtti kezelésnek a hulladéklerakókról szóló irányelvben szereplő fogalmát, így biztosítva, hogy a tagállamok következetesen járnak el e téren;
- c) fontolja meg annak lehetőségét, hogy a tagállamokkal karöltve – ösztönzendő a komposzt piacának kialakulását – uniós minőségi előírásokat dolgoz ki a komposzt előállítására vonatkozóan;
- d) nyújtson megfelelő útmutatást és terjessze a példaértékű megoldásokat a hulladéklerakók bezárásával, illetve utógondozásával kapcsolatos, pénzügyi fedezettel biztosítandó költségek becsléséhez alkalmazott módszertannal kapcsolatban.

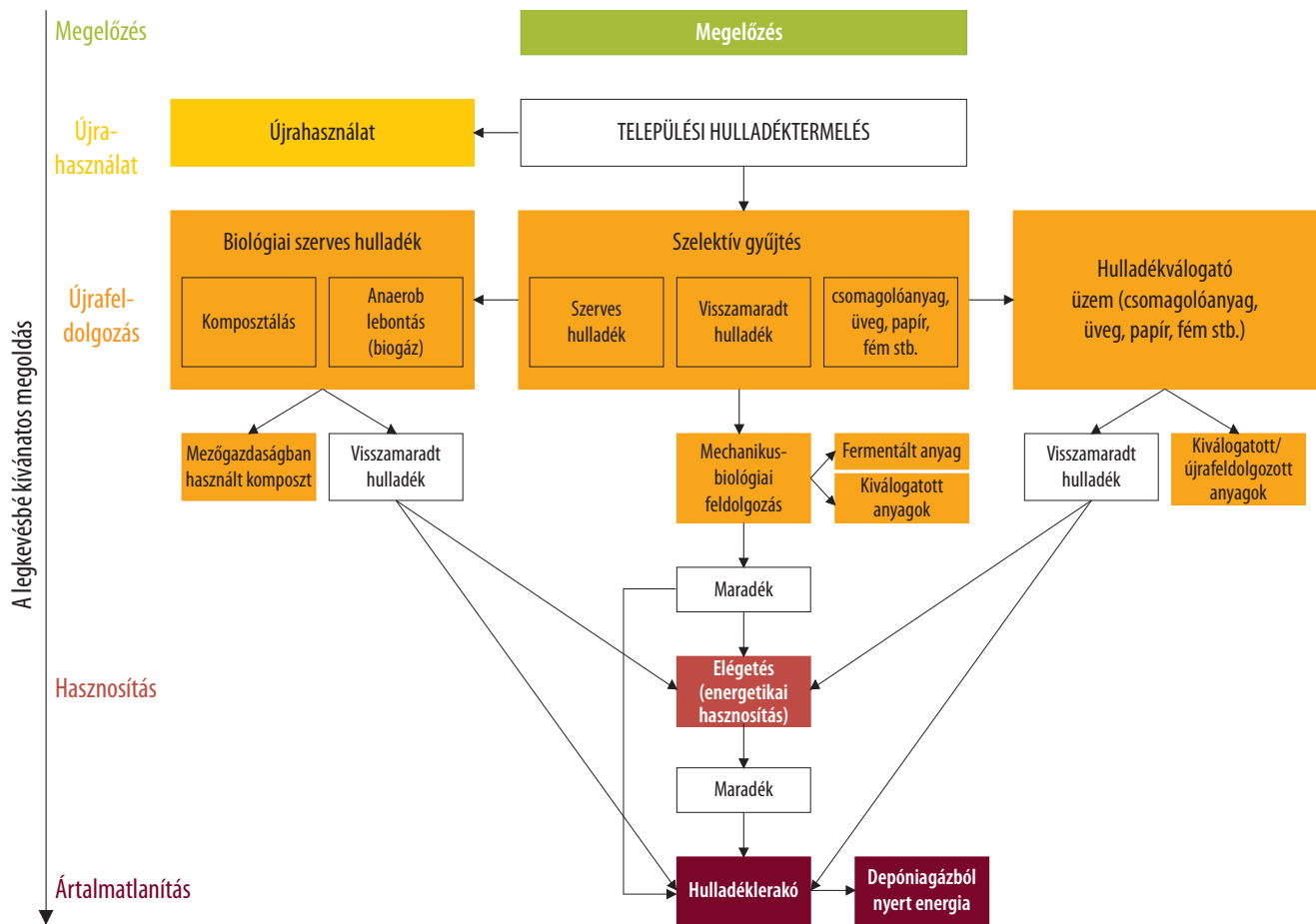
Ezt a jelentést Harald NOACK számvevőszéki tag elnökletével a II. kamara a 2012. október 24-i ülésén, Luxembourgban fogadta el.

a Számvevőszék nevében

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
elnök

HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI RENDSZER A KELETKEZÉSTŐL A VÉGLEGES ÁRTALMATLANÍTÁSIG

Kiegészítő megjegyzések a diagramhoz

A hulladékokról szóló irányelv szerint:

Megelőzés: az anyag vagy termék hulladékká válását megelőzően hozott olyan intézkedések, amelyek csökkentik a hulladék mennyiségét, a keletkezett hulladék környezetre és emberi egészségre gyakorolt káros hatásait vagy az anyagok és a termékek ártalmasanyag-tartalmát.

Újrahasználat: olyan művelet, amelynek révén a nem hulladéknak számító termékeket vagy alkatrészeket újra felhasználják arra a célra, amelyre eredetileg szolgáltak.

Újrafeldolgozás: olyan hasznosítási művelet, amelynek során a hulladék anyagokat terméké vagy anyaggá alakítják, akár azok eredeti használati céljára, akár más célokra. Ez magában foglalja a biológiai szerves anyagok feldolgozását is, nem tartalmazza azonban az energetikai hasznosítást és az olyan anyaggá történő feldolgozást, amelyet üzemanyagként vagy feltöltési műveletek során használnak fel.

Hasznosítás: bármely művelet, amelynek fő eredménye az, hogy a hulladék hasznos célt szolgál annak révén, hogy olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket egyébként valamely konkrét funkció betöltésére használtak volna, vagy amelynek eredményeként a hulladékot oly módon készítik elő, hogy az ezt a funkciót akár az üzemben, akár a szélesebb körű gazdaságban betölthesse.

Ártalmatlanítás: minden olyan művelet, amely nem számít hasznosításnak, még akkor is, ha a művelet másodlagos jelleggel anyag- vagy energia-visszanyerést eredményez.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI PROJEKTEKRE ELKÜLÖNÍTETT STRUKTURÁLIS TÁMOGATÁSOK

2000–2006-OS PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK					
Tagállam	Kohéziós Alap (városi és ipari hulladék)	Kohéziós Alap (hulla- dékkal kapcsolatos környezetvédelem)	ERFA	ÖSSZESEN	Támogatási intenzitás (%)
Spanyolország	1 393 087 080	75 120 816	220 099 852	1 688 307 748	36,78
Görögország	365 649 728	0	297 647 168	663 296 896	14,45
Portugália	385 910 757	8 908 090	51 652 744	446 471 591	9,73
Olaszország	0	0	313 677 576	313 677 576	6,83
Magyarország	176 848 871	27 958 830	15 167 782	219 975 483	4,79
Németország	0	0	197 557 502	197 557 502	4,30
Lengyelország	74 031 202	29 438 760	91 424 570	194 894 532	4,25
Litvánia	90 372 374	16 563 950	1 446 008	108 382 332	2,36
Románia	0	107 489 325	0	107 489 325	2,34
Franciaország	0	0	103 931 777	103 931 777	2,26
Írország	6 903 275	0	80 617 000	87 520 275	1,91
Szlovénia	62 572 651	20 331 730	0	82 904 381	1,81
Cseh Köztársaság	47 345 000	0	16 328 485	63 673 485	1,39
Lettország	32 405 111	22 928 732	7 538 163	62 872 006	1,37
Határokon átnyúló uniós együttműködés	0	0	56 691 788	56 691 788	1,24
Bulgária	0	51 800 193	0	51 800 193	1,13
Ciprus	0	28 722 415	0	28 722 415	0,63
Észtország	23 096 673	0	2 389 009	25 485 682	0,56
Szlovákia	0	0	22 870 561	22 870 561	0,50
Egyesült Királyság	0	0	16 864 095	16 864 095	0,37
Málta	11 723 250	0	3 166 065	14 889 315	0,32
Régiók közötti uniós együttműködés	0	0	13 985 683	13 985 683	0,30
Finnország	0	0	6 222 300	6 222 300	0,14
Belgium	0	0	5 706 707	5 706 707	0,12
Hollandia	0	0	5 680 360	5 680 360	0,12
Dánia	0	0	0	0	0
Luxemburg	0	0	0	0	0
Ausztria	0	0	0	0	0
Svédország	0	0	0	0	0
EU ÖSSZESEN	2 669 945 972	389 262 841	1 530 665 195	4 589 874 008	100,00

Forrás: Európai Bizottság.

2007–2013-AS PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK		
Tagállam	Elkülönített összeg (EU)	Támogatási intenzitás (%)
Lengyelország	1 311 253 636	21,01
Románia	792 840 872	12,71
Cseh Köztársaság	520 258 572	8,34
Spanyolország	462 015 554	7,40
Görögország	432 176 450	6,93
Szlovákia	368 600 000	5,91
Magyarország	366 500 000	5,87
Olaszország	338 072 531	5,42
Bulgária	300 521 138	4,82
Litvánia	278 995 046	4,47
Portugália	224 088 076	3,59
Szlovénia	205 568 426	3,29
Franciaország	134 470 000	2,16
Lettország	129 500 000	2,08
Ciprus	125 495 000	2,01
Észtország	70 302 813	1,13
Málta	55 250 000	0,89
Németország	47 745 110	0,77
Határokon átnyúló uniós együttműködés	47 890 793	0,77
Egyesült Királyság	20 230 668	0,32
Írország	3 000 000	0,05
Belgium	2 382 219	0,04
Hollandia	2 667 500	0,04
ÖSSZESEN	6 239 824 404	100,00

Forrás: Európai Bizottság.

ELLENŐRZÉSRE KIVÁLASZTOTT INFRASTRUKTÚRÁK

Régió (tagállam)	Projektcím	A hulladékgazdálkodási infrastruktúra típusa	Unió alap
Katalónia (Spanyolország)	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó (Sant Adrià de Besòs)	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó	Kohéziós Alap
Katalónia (Spanyolország)	Települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák építése és átalakítása Katalóniában (17. projekt – A hulladéklerakó bővítése és átalakítása, Alt Empordà)	Hulladéklerakó	Kohéziós Alap
Katalónia (Spanyolország)	Települési hulladékgazdálkodási infrastruktúrák építése és átalakítása Katalóniában (18. projekt – Komposztálóüzem, Gironés)	Komposztálóüzem	Kohéziós Alap
Szardínia (Olaszország)	Komposztálóüzem minőségi komposzt előállítására (Serramanna)	Komposztálóüzem	ERFA (Sardegna OP)
Szardínia (Olaszország)	Anaerob lebontást végző üzem (Villacidro)	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó	ERFA (Sardegna OP)
Szardínia (Olaszország)	Hulladékból tüzelőanyagot előállító üzem: kiválasztás, stabilizálás, gyártás (Olbia)	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó	ERFA (Sardegna OP)
Puglia (Olaszország)	Biostabilizáló és komposztálóüzem, Cerignola	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó	ERFA (Puglia OP)
Puglia (Olaszország)	Hulladéklerakó (Cavallino)	Hulladéklerakó	ERFA (Puglia OP)
Puglia (Olaszország)	Biostabilizáló üzem (Cavallino)	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó	ERFA (Puglia OP)
Puglia (Olaszország)	Környezetvédelem és rehabilitáció a városi hulladékgazdálkodási ciklus fejlesztése révén (Brindisi)	A számvevőszéki ellenőrzéskor nem üzemelt	ERFA (Puglia OP)
Andalúzia (Spanyolország)	Csomagolóanyagot és csomagolási hulladékot hasznosító üzem a települési szilárdhulladék-gazdálkodási integrált központban, Monte Marta – Cónica (Sevilla)	Hulladékválogató üzem	Kohéziós Alap
Andalúzia (Spanyolország)	Hasznosító és komposztálóüzem (Linares)	Mechanikus-biológiai hulladékfeldolgozó	Kohéziós Alap
Andalúzia (Spanyolország)	Települési szilárdhulladék-lerakó előkészítése és lezárása, majd új cella építése, Guadiel (Linares)	Hulladéklerakó	Kohéziós Alap
LVT (Portugália)	Hulladékválogató üzem, RESITEJO	Hulladékválogató üzem	ERFA (LVT OP)
LVT (Portugália)	Szerves hulladékot hasznosító üzem építése (VALORSUL)	Anaerob lebontást végző üzem	Kohéziós Alap
Norte (Portugália)	Települési szilárdhulladékot hasznosító és feldolgozó, több települést felölelő rendszer (Vale do Douro Sul, RESIDOURO)	Hulladékválogató üzem	ERFA (Norte OP)
Norte (Portugália)	Települési szilárdhulladékot hasznosító és feldolgozó, több települést felölelő rendszer (Vale do Douro Sul, RESIDOURO)	Hulladéklerakó	ERFA (Norte OP)
Norte (Portugália)	Az üzem környezetvédelmi rehabilitálása települési szilárdhulladék feldolgozásához (Vale do Ave)	Komposztálóüzem	ERFA (Norte OP)

Régió (tagállam)	Projektcím	A hulladékgazdálkodási infrastruktúra típusa	Unió alap
Norte (Portugália)	Szilárdhulladék integrált kezelése, LIPOR – szerves hulladékot hasznosító üzem	Komposztálóüzem	Kohéziós Alap
Norte (Portugália)	Települési szilárdhulladékot hasznosító és feldolgozó, több települést felölelő rendszer (Baixo Tâmega)	Hulladékválogató üzem	Kohéziós Alap
Norte (Portugália)	Települési szilárdhulladékot hasznosító és feldolgozó, több települést felölelő rendszer (Baixo Tâmega)	Hulladéklerakó	Kohéziós Alap
Északkelet (Románia)	Piatra Neamt hulladékgazdálkodási program	Komposztálóüzem	Kohéziós Alap (volt ISPA)
Északkelet (Románia)	Piatra Neamt hulladékgazdálkodási program	Hulladékválogató üzem	Kohéziós Alap (volt ISPA)
Északkelet (Románia)	Piatra Neamt hulladékgazdálkodási program	Hulladéklerakó	Kohéziós Alap (volt ISPA)
Délnyugat (Románia)	Integrált települési hulladékgazdálkodási rendszer (Râmnicu Vâlcea)	Komposztálóüzem	Kohéziós Alap (volt ISPA)
Délnyugat (Románia)	Integrált települési hulladékgazdálkodási rendszer (Râmnicu Vâlcea)	Hulladéklerakó	Kohéziós Alap (volt ISPA)
Ellenőrzött kiegészítő ERFA operatív programok (infrastruktúra ellenőrzésére nem került sor)			
Katalónia (Spanyolország)	Cataluña 2000–2006 egységes programozási dokumentum		
Andalúzia (Spanyolország)	Andalucía 2000–2006 operatív program		
Kasztília la Mancha (Spanyolország)	Castilla la Mancha 2000–2006 operatív program		
Comunidad de Madrid (Spanyolország)	Comunidad de Madrid 2000–2006 egységes programozási dokumentum		
Madeira (Portugália)	Madeira 2000–2006 operatív program		
Szicília (Olaszország)	Sicilia 2000–2006 operatív program		

Forrás: Európai Számvevőszék.

A TÉNYLEGESEN NYÚJTOTT TÁMOGATÁS ARÁNYA ÉS A TÁMOGATÁS AZON ARÁNYA, AMELY FIGYELEMBE VESZI, HOGY A HÁZTARTÁSOK ÁLTAL FIZETETT DÍJAK MILYEN MÉRTÉKBEN FEDEZIK A MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEKET (ÖSSZEHASONLÍTÁS)

Infrastruktúra	A díjból biztosított költségfedezet	A díjból biztosított működésiköltség-fedezet	Alkalmazott támogatási arány	Javasolt alkalmazandó támogatási arány ³	Bázisév
ES-CA1	40%	42%	80%	50%	2010
ES-CA2	56%	59%	80%	50%	2010
ES-CA3	76%	80%	80%	50%	2010
IT-SA1	78%	84%	50%	40%	2009
IT-SA2	77%	83%	50%	40%	2009
IT-SA3	78%	84%	50%	40%	2009
IT-PU1	96%	100%	50%	40%	2009
IT-PU2 és 3	85%	91%	50%	40%	2009
IT-PU4	n.a. A számvevőszéki ellenőrzéskor a projekt nem üzemelt.				
ES-AN1	n.a. A hulladékválogató üzem működési és értéksökkenési költségeit a csomagolóanyagokat piacra vivő cégek fedezik.				
ES-AN2 és 3	83%	88%	80%	50%	2009
PT-LVT1	55%	66%	75%	50%	2010
PT-LVT2 ¹	0%	0%	50%	50%	2010
PT-NO1 és 2	27%	33%	75%	50%	2010
PT-NO3	73%	88%	75%	50%	2010
PT-NO4	68%	82%	50%	50%	2010
PT-NO5 és 6	24%	29%	85%	50%	2010
RO-PN1, 2 és 3	nincs adat	73%	75%	50%	2010
RO-RV1 és 2	nincs adat	89% ²	75%	50%	2010

¹ A bekért adatokat a három önkormányzatból csak kettő bocsátotta rendelkezésre a Számvevőszék részére.

² Nem tartozik bele: a hulladéklerakó és a komposztálóüzem működési költsége.

³ A 1. szakmai dokumentum (Technical paper 1) alapján: A „szennyező fizet” elv alkalmazása – Differenciált közösségi támogatási arány alkalmazása a strukturális alapok, a Kohéziós Alap és az ISPA infrastrukturális intézkedései keretében (Application of the polluter pays principle - Differentiating the rates of Community assistance for Structural Funds, Cohesion Fund and ISPA infrastructure operations) (1999.12.6.). Ez a szakmai dokumentum alkalmazandó támogatási arányokat is javasol.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság és a tagállamok rendelkezésre álló adatai alapján.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

ÖSSZEFOGLALÓ

III.

A kohéziós politika által társfinanszírozott projektek keretében a Bizottságnak nem volt hatásköre arra, hogy megvizsgálja a hulladékgazdálkodási tervek megfelelőségét és azokat lényegében vizsgálja vagy támogató intézkedések felvételét tegye kötelezővé.

A projektek jóváhagyása és végrehajtása idején a szelektív gyűjtés nem volt uniós jogi követelmény.

A Bizottság előzetes feltételeket javasolt a 2014–2020-as kohéziós politikára.

III. a)

A Bizottság elismeri, hogy a kezelés fogalma, valamint a bezárás és az utógondozási költségek kérdése átfogó megközelítést igénylő, a rendszerből adódó problémák, az előbbivel kapcsolatban az ítélezési gyakorlat még ki fog alakulni, az utóbbival kapcsolatban technikai megbeszélésekre kerül sor.

Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervével összhangban (COM(2011) 571 végleges), a Bizottság a hulladéklerakás minimálisra csökkenését és az újrahasznosítási arányok egyidejű növelését célzó politikát fog kidolgozni. Ebből a célból az olyan gazdasági eszközök, mint a hulladékártalmatlanítási adó, a szelektív gyűjtéshez kapcsolódó „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű rendszer alkalmazása a siker elengedhetetlen elemének számít.

III. b)

A hulladékkal kapcsolatos adatok gyűjtésében és értékelésében előrelépés következett be a Számvevőszék által ellenőrzött időszakot követő években.

A települési hulladékot illetően a Bizottság 1995-től kezdődően egy önkéntes alapon működő rendszert hozott létre az adatok tagállami szinten történő gyűjtésére és összeállítására, amelyre a hivatalos statisztikák minőségi keretrendszerét alkalmazza. A Bizottság 2010-től kezdődően a regionális szintű statisztikák előállítására vonatkozó önkéntes rendszert vezetett be.

A Számvevőszék által vizsgált időszakban (2000–2009 között) az egy főre jutó települési hulladéktermelés tizenhat tagállamban növekedett, kilencben csökkent, és két tagállamban változatlan maradt.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

III. c)

A hulladékgazdálkodást illetően a 2014–20-as kohéziós politikára javasolt előzetes feltételek egyike előírja, hogy a tagállamok a hulladékgazdálkodási terveiket a 2008. évi hulladékokról szóló keretirányelvnek megfelelően nyújtsák be, oly módon, hogy többé ne fordulhasson elő az, hogy a tagállamok hiányos jelentéseket nyújtanak be, ugyanakkor részesülnek a strukturális intézkedésekből.

IV. a)

A hulladékokról szóló keretirányelvhez kapcsolódó előzetes feltételek bekerültek a közös rendelkezéseket megállapító rendeletre vonatkozó bizottsági javaslatba¹ a 2014–20-as programozási időszakra vonatkozóan.

IV. b)

A Bizottság támogatja ezt az ajánlást, és ösztönzi a tagállamokat a hulladékgazdálkodásra vonatkozó nyilvános adatbázisok létrehozására. Az erre vonatkozó keretet a Bizottság közös környezeti információs rendszerre (SEIS)² vonatkozó javaslata adja meg.

IV. c)

A szelektív gyűjtés 2015-től jogi kötelezettséggé válik számos hulladékáram esetében (kivéve a biológiailag lebontható hulladékokra vonatkozóan).

Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervével összhangban (COM(2011) 571 végleges), a Bizottság a hulladéklerakás csökkenését és az újrahasznosítási arányok egyidejű növelését célzó politikát fog kidolgozni. Ebből a célból az olyan gazdasági eszközök, mint a hulladékártalmatlanítási adó, a szelektív gyűjtéshez kapcsolódó „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű rendszer alkalmazása a siker elengedhetetlen elemének számít.

A Bizottság előzetes feltételeket javasolt a 2014–2020-as kohéziós politikára. A hulladékgazdálkodás tekintetében a hulladékgazdálkodást illető előzetes feltételek egyike előírja a tagállamok számára, hogy hulladékmegelőzési terveket dolgozzanak ki a 2008-as hulladékokról szóló keretirányelv 29. cikkében előírtak szerint.

A jövedelemtermelő projektek esetében a Bizottság jelenleg a „szennyező fizet” elvet és csökkentett támogatási arányokat alkalmaz, valamint olyan átfogó megközelítést használ, amely figyelembe veszi a megfizethetőséget és a hatékonyságot.

IV. d)

A jelenleg érvényben levő, a hulladékokról szóló 2008/98/EK keretirányelv jogilag kötelező követelményeket határoz meg a hulladékkezelés hierarchiájára, a szelektív gyűjtésre, az újrahasznosítási célokra, a hulladékgazdálkodási tervekre és a hulladékmegelőzési programokra vonatkozóan.

2012 júniusában a Bizottság iránymutatásokat tett közzé az irányelv kulcsfontosságú előírásaival kapcsolatban³.

A hulladékokról szóló keretirányelv 2014-re tervezett felülvizsgálatának a 2020-ra vonatkozó, a hulladékkezelés megelőzésére vonatkozó célkitűzésekre kell összpontosítania, valamint a 2020. évi újrahasznosítási célokra. Ez majd kapcsolódni fog a hulladéklerakókról szóló irányelvnek a biológiailag lebontható hulladéknak a lerakókban való elhelyezés helyetti egyéb felhasználására vonatkozó célok tekintetében történő felülvizsgálatához, azzal a céllal, hogy az újrafelhasználható hulladékot ne lerakókban helyezték el, ami már 2014-ben is előírás is lesz.

A biológiailag lebontható hulladék hulladékstátuszának megszűnésére vonatkozó kritériumok kidolgozását mérlegeli a Bizottság. Ennek kedvező hatással kellene lennie a minőségi-
leg ellenőrzött komposzt termelésére.

¹ A 2012.3.14-én és 2012.9.2012-én módosított COM(2011) 615 végleges/2, 2011.10.6.

² <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

³ http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/guidance_doc.pdf

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

BEVEZETÉS

7.

Az 1975. évi hulladékokról szóló keretirányelvhez képest a 2008. évi hulladékokról szóló keretirányelv *megegyeztet* a hulladékhierarchiát és a szennyező fizet elvet.

A Bizottság együttes válasza a 10. és 11. bekezdésben szereplő észrevételekre

Két fő típusú uniós támogatás létezik: az Európai Bizottság központi és közvetlen irányítása alá tartozó, pl. kutatásra szánt támogatások, valamint olyan támogatások, amelyek irányítása megoszlik az EU és a tagállamok között, pl. a strukturális alapok és a Kohéziós Alap. A közös irányítás alá tartozó támogatások esetén a tagállamok nemzeti szinten hajtják végre a programot. Ezt követően a tagállamok kiosztják ezeket a támogatásokat a végső kedvezményezetteknek (pl. vállalkozások, mezőgazdasági termelők, önkormányzatok stb.). A tagállam elsődleges felelőssége, hogy olyan irányítási és ellenőrzési rendszert hozzon létre, amely megfelel a rendeletek előírásainak, és biztosítja a rendszer hatékony működését, továbbá a szabálytalanságok megelőzését, feltárását és korrigálását. A Bizottság felügyeleti szerepet tölt be, oly módon, hogy meggyőződik az irányítási és ellenőrzési rendszer intézkedéseinek szabályszerűségéről. Ezt úgy teszi meg, hogy ellenőrzi a rendszer hatékony működését, és amennyiben szükséges, pénzügyi korrekciókat hajt végre.

Az ERFA-projektek kiválasztása, végrehajtása és nyomon követése tekintetében a tagállamok rendelkeznek elsődleges felelősséggel.

AZ ELLENŐRZÉS HATÓKÖRE ÉS MÓDSZERE

17.

A mintában szereplő egyik ország, Románia a 2000–2006 közötti időszakban nem volt az EU tagja, csak 2007-től kezdődően. Az ISPA-rendelet a csatlakozás előtt álló országokra volt alkalmazható.

ÉSZREVÉTELEK

A Bizottság együttes válasza a 20. és 21. bekezdésben szereplő észrevételekre

A mintában szereplő huszonhat projekt közül valamennyit a 2000–2006 közötti időszakban társfinanszírozták, ötöt az ISPA-ból, tízet a kohéziós alapból és a fennmaradókat az ERFA-ból, de nem mint nagy jelentőségű projekteket, mivel azokat a Bizottság szolgálatai nem vetették előzetes vizsgálat alá. Ezekre a projektekre vonatkozóan a közös irányítás elveinek megfelelően a nemzeti irányító hatóságok felelősek a támogatási kérelmek elbírálásáért, ők döntenek a támogatás összegéről és a projekt végrehajtásának figyelemmel kíséréséről.

24.

Néhány hulladékvalogató üzem túlterheltsége időnként a gazdasági tevékenység és az emberek hulladékvalogatási szokásainak jelentős és váratlan, előre nem látható módosulása miatt is fordul elő.

25. a)

Amint azt a 24. észrevételre adott válaszban elmagyaráztuk, nehéz előre megjósolni a begyűjtött hulladék összetételét. Ez viszont hatással van a teljesítményre a komposzt előállítás tekintetében. A teljesítményt azonban globális alapon kellene értékelni: az egyik projektnél például a tagállam azt állította, hogy a hulladék nagyobb biológiai lebonthatósága az előállított komposzt mennyiségének csökkenéséhez, de biogáz előállításához vezetett.

25. b)

A Bizottság a 24. bekezdésben szereplő észrevételre adott válaszára utal vissza.

Az ISPA/Kohéziós Alapból támogatott projekteknél a Bizottság szolgálatai a projekt célkitűzéseinek megvalósulását a (bizottsági határozatban meghatározott) célkitűzések alapján vizsgálják a projektlezárási eljárások során.

A Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét, amelyet mérlegelni fognak a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

25. c)

A tagállamoknak nincsenek uniós jogi kötelezettségei a komposztra vonatkozó minőségi előírások meghatározására, mivel ezt a jogalkotó nem írta elő.

Nincsenek harmonizált uniós minőségi előírások a komposztra vonatkozóan. Kérjük, olvassa el az Európai Unióban a biohulladék-gazdálkodás terén meghozandó jövőbeni intézkedésekről szóló bizottsági közleményt – COM(2010) 235 végleges: <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm>. Konkrétan: a Bizottság jelenleg a biológiailag lebontható hulladék hulladékstátuszának megszüntetésére vonatkozó kritériumokat mérlegeli⁴.

25. d)

A két alulteljesítő projekttel kapcsolatosan a Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét, amelyet mérlegelni fognak a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor.

A túlterheltség az említett esetek egyikében nagyon korlátozott. Továbbá a tagállam tájékoztatta a Bizottságot, hogy a jelenlegi terveikben egy új komposztálóüzem felépítése szerepel a régió szükségleteinek kielégítése érdekében. A második esetben az üzem kapacitásának növelése ellenére a hulladéktermelés emelkedett.

26.

Az EU által társfinanszírozott intézkedés fenntarthatósága az uniós támogatás döntő fontosságú elve. A tagállamoknak garantálniuk kell, hogy a projektek működőképeseek, funkcionálisak és megfelelnek az uniós szakpolitikáknak:

- Az ERFA-programok lezárásának összefüggésében a tagállamok kötelesek benyújtani a Bizottságnak a zárodokumentumokkal együtt a befejezetlen és nem működő projektek jegyzékét, és két évük (2012. december 31.) van arra, hogy információt nyújtsanak be a projektek befejezéséről. Amennyiben a projekteket még mindig nem fejezték be, a Bizottság biztosítja, hogy a tagállam behajtsa a szóban forgó támogatást vagy pénzügyi korrekciókat hajtson végre.
- A Kohéziós Alap esetében a zárási folyamat megköveteli, hogy beszámoljanak a beruházásról a zárójelentésben, amely magában foglal egy kezdeti értékelést arról, hogy a várt eredmények megvalósulnak-e. A Bizottság utolsó kifizetését követő hároméves időszakban az illetékes tagállami hatóságoknak biztosítaniuk kell valamennyi igazoló okmányt a kiadásokra és a projekt ellenőrzéseire vonatkozóan.

A Pugliaiban található projekt a befejezetlen és nem működő projektek jegyzékében található. A Bizottság adatkérését követően a Puglia 2000–2006 operatív program irányító hatósága 2012. március 7-én tájékoztatta a Bizottság szolgálatait, hogy az IT-PU4 projekt működtetésére vonatkozó szerződés odaítélése időközben megtörtént, és 2012. július 20-án hatályba lépett.

27. b)

A tagállam szerint a projekt céljai között nem szerepelt a komposzt gyártása, hanem a stabilizált hulladékok vagy az előírástól eltérő minőségű komposzt (hulladék) gyártása. Az üzem szerkesztését figyelembe véve a projektet nem lehetett ipari mennyiségű minőségi komposzt (másodlagos nyersanyag) előállítására engedélyezni, hanem csak kísérleti kapacitással, mivel ez volt a tényállás a Számvevőszék helyszíni vizsgálatakor. Következésképpen az előállított hulladékkal szemben nem volt elvárás, hogy a műtrágyákkal szembeni olasz jogi követelményeknek megfeleljen.

⁴ Ez a közlemény megállapítja, hogy „a komposzt és a kirohasztott anyagok tekintetében szabványokat kell létrehozni azok szabad forgalomba bocsátása érdekében a belső piacon, s azért, hogy felhasználásuk lehetséges legyen az általuk érintett talajok további felügyelete és ellenőrzése nélkül” (7. o.). A hulladék-keretirányelv értelmében a „hulladék-életciklus vége” nevű eljárás lehet az ilyen szabványok létrehozásának leghatékonyabb módja. A Bizottság elkezdte a lehetséges javaslat műszaki alapjának értékelésére irányuló munkáját. A komposztra vonatkozó szabványok kidolgozására a hulladékstátusz megszüntetésére vonatkozó kritériumok összefüggésében kerül sor (a műszaki tervezetek kidolgozása folyamatban van, elfogadásuk a 2013. év folyamán várható.) A legújabb fejleményekről szóló bővebb információért lásd: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

4. háttérmagyarázat – Első bekezdés

A Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét a négy feldolgozóra vonatkozóan, amelyet mérlegelni fognak a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor (lásd még a 26. bekezdésben szereplő észrevételre adott választ).

4. háttérmagyarázat – Harmadik bekezdés

A spanyolországi Linaresben található válogató és komposztáló-üzemet illetően a tagállam a Számvevőszék észrevételére adott válaszként azt jelölte meg, hogy a célszámainak gyenge teljesítménye mögött egyebek mellett a hidrológiai viszonyok okozta műszaki problémák húzódtak meg. A komposztálási eljárást felfüggesztették, azért, hogy a hidrológiai feltételek ellenőrzésére szolgáló műtárgyat építsenek. Ez a tény a hulladéklerakóban elhelyezendő hulladék mennyiségére is hatással volt. A tagállam szerint megkezdődtek a munkálatok ezen problémák megoldása érdekében.

28.

A biológiailag lebontható hulladéknak a lerakókban való elhelyezés helyetti egyéb felhasználására vonatkozó célértékeket tagállami szinten kell teljesíteni. Az első célérték kitűzésére 2006 júliusától került sor. A Bizottság jelenleg vizsgálja a hulladéknak a lerakókban való elhelyezés helyetti egyéb felhasználására vonatkozó célértékek végrehajtását, és ezt követően EU Pilot ügyek⁵ indítására került sor.

28. a)

Az egyik, előkezelési rendszerrel nem rendelkező hulladéklerakónál a véglegesen lerakott hulladéknak csak a 31%-a tartalmazott szerves anyagot. Továbbá azon lakosság aránya, amelynek nincs hozzáférése a szerves hulladék szelektív gyűjtéséhez, 2010-ben 69%-ról 35%-ra csökkent, vagyis a lerakott szerves hulladék-tartalom folyamatosan csökkent.

Mindenesetre a Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét, amelyet mérlegelni fognak a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor (lásd még a 26. bekezdésben szereplő észrevételre adott választ).

⁵ Az EU Pilot a Bizottság és a tagállamok közötti információcserére szolgáló rendszer, amelynek célja megoldások találása az uniós jog esetleges megszegése esetén a kötelezettségzegési eljárás indításának szükségessége nélkül.

28. b)

A tagállamtól kapott információk szerint az egyik lerakóhelynél a teljesítményre egyebek mellett a hidrológiai feltételek voltak kedvezőtlen hatással, de munkálatokat kezdtek ezen problémák megoldása érdekében.

A másik létesítménynél a tagállamtól származó információk alapján a területen kívülről érkező, jelentős mennyiségű el nem különített hulladék volt kedvezőtlen hatással a teljesítményre.

29.

A Bizottság hivatkozik a 26. észrevételre adott válaszára, arra az üzemre vonatkozóan, amelyik az ellenőrzés idején még nem működött.

A Bizottság együttes válasza

a 30. bekezdésben szereplő észrevételre és az 5. háttérmagyarázatra

A Bizottság tudomásul veszi ezeket a megállapításokat. Amennyiben a hulladéklerakókról szóló irányelv gázellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseinek megsértésére került sor, a Bizottság az érintett tagállamokkal együttesen kivizsgálja az ügyet az EU Pilot programján keresztül.

Az 5. háttérmagyarázatban említett olasz projektekre vonatkozóan a Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét, és mérlegelni fogják a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor (lásd még a 26. bekezdésben szereplő észrevételre adott választ).

Az 5. háttérmagyarázatban említett romániai projektekre vonatkozóan a Bizottság megjegyzi, hogy amikor a romániai hatóságok által benyújtott dokumentumok értékelésére került sor a Finanszírozási Memorandum 8. cikkében megállapított különleges feltételek teljesítéseképpen, az illetékes nemzeti hatóság által az ISPA-projektire kiadott környezetvédelmi engedély „az új hulladéklerakóban keletkezett gázok begyűjtésére és fáklyázására” adott engedélyt, valamint a „hulladéklerakó reprezentatív szakaszain keletkező gáz mennyiségének és minőségének” figyelemmel kísérésére vonatkozó programra.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

A Bizottság együttes válasza a 31. és 32. bekezdésben szereplő észrevételekre

A hulladéklerakókról szóló irányelv nem ír elő kötelező, szám-szerű szag kibocsátási határértékeket, azonban egy általános követelményt⁶ fogalmaz meg, miszerint a hulladéklerakók kötelesek az olyan kellemetlen mellékhatásokat csökkenteni, mint a szag kibocsátás. Az egyik projektnél a felszerelést több ventilátorral és egy biológiai szűrővel egészítették ki a szag okozta problémák elkerülésére a tagállami szintű engedélynek megfelelően.

A Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét, és mérlegelni fogják a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor (lásd még a 26. bekezdésben szereplő észrevételre adott választ).

A Bizottság együttes válasza a 33. és 34. bekezdésben szereplő észrevételekre

A Bizottság elismeri, hogy a bezárással, illetve az utógondozási költségekkel kapcsolatos kérdés átfogó megközelítést igénylő, rendszerszintű probléma.

A Bizottság technikai megbeszéléseket fog kezdeményezni a tagállamokkal.

A kohéziós politika keretében a 2007–2013-as időszakra vonatkozó nagyprojektekre történő jelentkezési lap előírta a pályázóknak annak bizonyítását, hogy a projekt fenntarthatósága érdekében a működési és karbantartási költségek, ideértve a pótlási költségek fedezetét egy adott referencia-időszakban biztosítani fogják. A virtuális felszámolási értéként meghatározható maradványértéket is figyelembe kell venni a nagyprojektek pénzügyi elemzésekor.

A Bizottság szolgálatai tudomásul veszik a Számvevőszék észrevételét, amelyet mérlegelni fognak a projektlezárási eljárás során, a tagállam által nyújtott információ ellenőrzésekor.

A Bizottság együttes válasza a 37. és 38. bekezdésben szereplő észrevételekre

Regionális szinten nincsen jelentési kötelezettség: az irányelvek és a bennük foglalt követelmények – a célkitűzéseket is beleértve – címzettjei a tagállamok.

A tagállamoknak a 2008-as hulladékokról szóló keretirányelvnek megfelelően tagállami szinten kell jelenteniük a települési hulladék újrahasznosítási és visszanyerési célszámait, a jelentés pedig 2012-ben kezdődött meg.

Mindazonáltal a Bizottság 2010-ben új tevékenységként a települési hulladékra vonatkozó regionális statisztikák gyűjtését vezette be uniós szinten. A Bizottság a települési hulladék éves statisztikájának előállítására meghatározott minőségi keretrendszert alkalmaz. Ezen statisztikák előállítására 1995 óta kerül sor.

A települési hulladékra vonatkozó statisztikák gyűjtését a tagállamok önkéntes alapon végzik a Bizottság éves statisztikai munkaprogramjának keretében.

A tagállamoknak rendszeresen jelenteniük kell a hulladéka-rammal kapcsolatos uniós irányelvekben kijelölt célok teljesítését.

A Bizottság folyamatosan dolgozik az adatok minőségének javításán iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció, oktatási anyag előállításával, valamint a tagállamok adatszolgáltatónak tartott gyakorlati képzés szervezésével.

A hulladékstatisztikákat és a származtatott mutatókat a Bizottság honlapján teszik közzé:
<http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

⁶ Az irányelv I. mellékletének 5. Pontjában.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

A Bizottság együttes válasza a 40. és

41. bekezdésben szereplő észrevételekre

Az ellenőrzési időszakban alkalmazandó uniós jogszabályok nem tartalmaznak szelektált gyűjtésre vonatkozó jogi követelményeket. A 2008-as hulladékokról szóló keretirányelv előírja a tagállamoknak, hogy 2015-ig elkülönített [szelektív] hulladékgyűjtési rendszert állítsanak fel legalább a papír, az üveg, a fém és a műanyag esetében. A jogilag kötelező hulladékhierarchia a hulladéklerakóban való elhelyezést a hulladékgazdálkodás a kezelési opciók közül a legalulra helyezi. Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervével összhangban (COM(2011) 571 végleges) 2020-ra a hulladéklerakást minimalizálni kell nem újrahasználható és nem újrafeldolgozható hulladéokra. Végül pedig a hulladéklerakásra vonatkozó célszámokat nem regionális, hanem tagállami szinten kell meghatározni.

42.

A Számvevőszék lábjegyzetének magyarázata szerint a hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályokban meghatározott, jelentős célok tagállami szintűek.

43. b)

A Bizottság kötelezettségzegési eljárást kezdeményezett egyebek mellett négy tagállam ellen, az ellenőrzést követően a területükön található illegális hulladéklerakó helyek megléte miatt.

44.

A Bizottság kötelezettségzegési eljárást kezdeményez minden olyan esetben, amikor ilyen jogellenes gyakorlat kerül megállapításra.

44. a)

A projektek végrehajtása idején nem volt uniós jogi követelmény, amely szerint a biológiailag lebontható hulladékot elkülönítve [szelektíven] kellett gyűjteni.

A 2008. évi hulladékokról szóló keretirányelv 22. cikke a biohulladék elkülönített [szelektív] gyűjtésére ösztönzi a tagállamokat, azonban ez nem jogi kötelezettség.

47.

A tájékoztatási intézkedések, ezen belül a közvetlenül a rendszer működtetője által népszerűsített figyelemfelkeltő kampányok kötelezőek a Kohéziós Alap vagy az ERFA által társfinanszírozott projektekre vonatkozóan. A 2000–2006-os Kohéziós Alap projektjeire vonatkozóan ezt a lezáráskor ellenőrizték a zárójelentés révén.

48. b)

A tagállami/regionális/helyi illetékes hatóság felelőssége annak biztosítása, hogy tájékoztató kampányokat rendezzenek a lakosság figyelmének felkeltésére a rendelkezésre álló hulladékgazdálkodási gyakorlatokról és infrastruktúráról. Elismerjük azonban, hogy fokozott erőfeszítések kellene a lakosság maradéktalan részvételének elérésére, a hulladékgyűjtés és az általános hulladékgazdálkodás sikerének érdekében.

Ezenkívül Románia a biológiailag lebontható hulladékra vonatkozó célszámoktól való négyéves eltérésre kapott engedélyt, ezért azokat csak 2020-ra kell teljesítenie.

50.

A Bizottság a 44. bekezdés a) pontjában szereplő észrevételre adott válaszára utal vissza.

52.

A Bizottság a 44. bekezdés a) pontjában szereplő észrevételre adott válaszára utal vissza.

A hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályokban nem volt olyan jogi követelmény, hogy a komposztra vonatkozó szabványokat kell elfogadni.

Továbbá a Bizottság jelenleg a biológiailag lebontható hulladék hulladékstátuszának megszűnésére vonatkozó kritériumokat mérlegel.

A Bizottság együttes válasza a 53. bekezdés a) és b) pontjában található észrevételre

A Bizottság egyetért azzal, hogy a gazdasági eszközök alkalmazása segíteni fogja a tagállamokat az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott „szennyező fizet” elv végrehajtásában⁷.

A gazdasági eszközök segíteni fogják a tagállamokat abban, hogy elérjék Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervében (COM(2011) 571 végleges) meghatározott célokat. A legjobban teljesítő tagállamok tapasztalata azt mutatta, hogy a megfelelő gazdasági eszközök alapvető fontosságúak a hulladékgazdálkodás javítására. A hulladékgazdálkodásra vonatkozó receptjük egyszerű: a hulladékhierarchia első lépcsőit gazdaságilag vonzóbbá tenni az üzemeltetők számára, és előnyösebbé tenni a polgárok számára, pl.: „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű rendszerek.

⁷ Egy a közelmúltban, a Bizottság részére készített tanulmány http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/final_report_10042012.pdf azt állítja, hogy a gazdasági eszközök (pl. a hulladéklerakókra kivetett adók, a kiterjesztett gyártói felelősség, „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű díjmegállapítási rendszer) alapvető fontosságúak és hatékonyak az újrahasznosítási célok elérésében.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

55.

A strukturális alapokra vonatkozó szabályozási keretnek megfelelően a tagállamoknak nem volt kötelességük információkat szolgáltatni az ilyen eszközökről.

A 2000–2006 közötti, illetve a 2007–2013 közötti időszak alatt a kohéziós politika finanszírozásába nem épült be jogi eszközként érvényesíthető előzetes feltételrendszer, ami lehetővé tenné részletes információk kérését ezekről az intézkedésekről vagy a projekt elutasítását elégtelen támogató intézkedések hiányában.

55. a)

Az 1975. évi hulladékokról szóló keretirányelv semmilyen követelményt nem írt elő a gazdasági eszközök alkalmazására vonatkozóan. A 2008. évi hulladékokról szóló keretirányelv azonban megállapítja, hogy a tagállamok a hulladékgazdálkodási terveikben előírhatják a gazdasági eszközök alkalmazását.

56.

A kohéziós politikai rendeletekben nem volt külön jogi rendelkezés, amely az uniós támogatást a hulladékokkal kapcsolatos uniós jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentésekre vonatkozó rendelkezésekhez kapcsolja.

A Bizottság előzetes feltételeket javasolt a 2014–2020-as kohéziós politikára. A hulladékgazdálkodást illetően az előzetes feltételek egyike előírja, hogy a tagállamok a hulladékgazdálkodási terveiket a 2008-as hulladékokról szóló keretirányelvnek megfelelően nyújtsák be, oly módon, hogy többé ne fordulhasson elő az, hogy a tagállamok hiányos jelentéseket nyújtanak be, ugyanakkor részesülnek a strukturális intézkedésekből.

A Bizottság együttes válasza az 57., 58. és 59. bekezdésben szereplő észrevételekre

A szennyező fizet elvet a Bizottság a Kohéziós Alapnál és a nagyprojekteknél úgy veszi figyelembe, hogy díjakat (felhasználói díjakat) alkalmaz a támogatási arányok kiszámításakor.

Ezen elv alkalmazását a megfizethetőségi elvvel együttesen kell tekinteni. A jövedelemtermelő projekteknél a ténylegesen nyújtott támogatás aránya egy kiegyensúlyozott megközelítésen alapul, amely számos olyan elemet vesz figyelembe, mint a szennyező fizet elvet, a megfizethető díjak és hatékonyság, mint a tágabb költség-haszon elemzés része, ahogyan azt a Bizottság által 2002-ben közzétett és 2008-ben frissített költség-haszon elemzésről szóló útmutató előírja.

Az 1999-ben kiadott szennyező fizet elv alkalmazásáról szóló tanulmány az elv kiterjedtebb alkalmazására ösztönöz a közösségi támogatási arányok differenciálása révén, miközben figyelnek arra, hogy ne határozzanak meg alacsonyabb támogatási arányokat azon tagországok számára, akik a szennyező fizet elvet beépítik a társfinanszírozott műveletekbe, mint azon tagországok számára, akik ezt nem teszik meg. A tanulmány csak indikatív iránymutatást nyújtott. E tanulmányban megfogalmazódik, hogy ezen elv alkalmazásának „összeegyeztethetőnek kell lennie a gazdasági és társadalmi kohézió céljaival”, „elterjedése fokozatos legyen” és hogy „vegye tekintetbe a díjfelszámítás társadalmi elfogadottságát”. Az is nyomatékos hangsúlyt kap, hogy „ezért fontos, hogy a szennyező fizet elvet ne elszigetelten alkalmazzák”. Ezért teret enged az egyes projektek egyedi feltételein alapuló javasolt támogatási arány kiigazítására.

60.

A hulladékokról szóló keretirányelv 14. cikke előírja, hogy a hulladékgazdálkodás költségeit a tagállami szinten meghatározandó eredeti hulladéktermelő viselje.

63.

A tagállamok 2013. december 12-re kötelesek hulladék-megelőzési programokat elfogadni. Továbbá a Bizottság hulladék-megelőzéssel foglalkozni a hulladékokról szóló keretirányelv 9. cikkével összhangban, amely előírja, hogy 2014 végéig a Bizottság jelentéseket nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, adott esetben jogalkotási javaslat kíséretében, egyebek mellett a hulladék keletkezésének megelőzésére és a gazdasági növekedés és a hulladékkeletkezés által okozott környezeti hatások közötti összefüggés megszüntetésére vonatkozó 2020-as célok meghatározásáról.

A Bizottság együttes válasza a 64. és 65. bekezdésben szereplő észrevételekre

A hulladékok kezelésének a hulladék környezetre és az emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásait a lehető legmeheszenőbb mértékben le kell csökkentenie, valamint összhangban kell lennie az erőforrás-hatékonyság elveivel. A Bizottság elismeri, hogy a kezelés fogalmának kérdése átfogó megközelítést igénylő, rendszerszintű probléma.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

A Bizottság kötelezettségszegési eljárást kezdeményezett Olaszország ellen, mert kezeletlen hulladékot küldött (a Számvevő mintájában nem szereplő) hulladéklerakóba, a kötelezettségszegési eljárás jelenleg az indokolással ellátott vélemény szakaszában van. Ez a kötelezettségszegési ügy esetleg eljuthat az Európai Bírósághoz, mely esetben a Bizottság arra számít, hogy a Bíróság ítéletében pontosítani fogja a „kezelés” jelentését a hulladéklerakókról szóló irányelv meghatározása szerint.

Amennyiben az ügy nem jut el az Európai Bírósághoz, a Bizottság kilátásba helyezi, hogy az üggyel kapcsolatban első szakaszban technikai megbeszéléseket fog folytatni a tagállamokkal.

A Bizottság együttes válasza a 66. és 67. bekezdésben szereplő észrevételekre

A tagállamoknak nincsenek jogi kötelezettségei a komposztra vonatkozó minőségi előírások meghatározására, mivel ezt a jogalkotó nem írta elő.

A Bizottság 2010. évi közleménye meghatározza az Európai Unióban a biohulladék-gazdálkodás terén meghozandó jövőbeni intézkedéseket – COM(2010) 235 végleges⁸:

68.

A Bizottság elismeri, hogy a bezárás, illetve az utógondozási költségek kérdése átfogó megközelítést igénylő, rendszerszintű probléma. A Bizottság technikai megbeszéléseket fog kezdeményezni a tagállamokkal.

⁸ Ez a közlemény megállapítja, hogy „a komposzt és a kirohasztott anyagok tekintetében szabványokat kell létrehozni azok szabad forgalomba bocsátása érdekében a belső piacon, s azért, hogy felhasználásuk lehetséges legyen az általuk érintett talajok további felügyelete és ellenőrzése nélkül” (7. o.) (<http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm>). A hulladék-keretirányelv értelmében a „hulladék-életciklus vége” nevű eljárás lehet az ilyen szabványok létrehozásának leghatékonyabb módja. A Bizottság elkezdte a lehetséges javaslat műszaki alapjának értékelésére irányuló munkáját. A komposztra vonatkozó szabványok kidolgozására a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó kritériumok összefüggésében kerül sor (a műszaki tervezetek kidolgozása folyamatban van, elfogadásuk a 2013. év folyamán várható.) A legújabb fejleményekről szóló bővebb információért lásd: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/waste/index.html>.

69.

A kohéziós politika által társfinanszírozott projektek keretében a Bizottságnak nem volt jogi kötelezettsége arra, hogy megvizsgálja a hulladékgazdálkodási tervek megfelelőségét és azokat lényegében vizsgálja vagy támogató intézkedések felvételét tegye kötelezővé az operatív programok értékelése során.

A projektek jóváhagyása és végrehajtása idején a szelektív gyűjtés nem volt uniós jogi követelmény.

A Bizottság előzetes feltételeket javasolt a 2014–2020-as kohéziós politikára. A hulladékgazdálkodást illetően az előzetes feltételek egyike előírja, hogy a tagállamok a hulladékgazdálkodási terveiket a 2008-as hulladékokról szóló keretirányelvnek megfelelően nyújtsák be, oly módon, hogy többé ne fordulhasson elő az, hogy a tagállamok hiányos jelentéseket nyújtanak be, ugyanakkor részesülnek a strukturális intézkedésekből.

Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervével összhangban (COM(2011) 571 végleges), a Bizottság a hulladéklerakás csökkenését és az újrahasznosítási arányok egyidejű növelését célzó politikát fog kidolgozni. Ebből a célból az olyan gazdasági eszközök, mint a hulladéktalmentesítési adó, a szelektív gyűjtéshez kapcsolódó „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű rendszer alkalmazása a siker elengedhetetlen elemének számít.

A Bizottság együttes válasza a 70. bekezdés b) és c) pontjában szereplő észrevételekre

A hulladékgazdálkodás terén a nemzeti/regionális integrált megközelítések elengedhetetlenek a hulladékgazdálkodási létesítmények teljesítményének növeléséhez.

71.

EU Pilot ügyek keretében a Bizottság jelenleg vizsgálja a hulladéknak a lerakókban való elhelyezés helyetti egyéb felhasználására vonatkozó célértékek végrehajtását.

72.

A Bizottság elismeri, hogy a bezárással, illetve utógondozással kapcsolatos költségek fedezésére szolgáló pénzügyi garancia megteremtése átfogó megközelítést igénylő, rendszerszintű probléma.

A Bizottság technikai megbeszéléseket fog kezdeményezni a tagállamokkal.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

1. ajánlás b)

A hulladékokról szóló keretirányelvhez kapcsolódó előzetes feltétel bekerült a Bizottság közös rendelkezéseket megállapító rendeletjavaslatába⁹ a 2014–20-as programozási időszakra vonatkozóan.

73.

Nem került sor a célszámok regionális szintű meghatározására.

A Bizottság 2010-ben új tevékenységként a települési hulladékra vonatkozó regionális statisztikák gyűjtését vezette be uniós szinten.

A Bizottság a települési hulladék éves statisztikájának előállítására meghatározott minőségi keretrendszert alkalmaz. Ezen statisztikák előállítására 1995 óta kerül sor.¹⁰

74. a)

Az ellenőrzés lefolytatásakor az EU hulladékkezelési hierarchiája – amelyet a hulladékkezelés elsődleges módjaként megelőzést ösztönző felülvizsgált 2008/98/EK hulladékkezelési keretirányelv erősített meg – még nem volt jogilag kötelező.

A Számvevőszék által vizsgált időszak alatt (2000–2009 között) az egy főre jutó települési hulladéktermelés tizenhat tagállamban növekedett, kilencben csökkent, és két tagállamban változatlan maradt.

74. b)

Az ellenőrzési időszakban alkalmazandó uniós jogszabályok nem tartalmaznak szelektív gyűjtésre vonatkozó jogi előírásokat. A 2008-as hulladékokról szóló keretirányelv előírja a tagállamoknak, hogy 2015-ig elkülönített [szelektív] hulladékgyűjtési rendszert állítsanak fel legalább a papír, az üveg, a fém és a műanyag esetében. A jogilag kötelező hulladékhierarchia a hulladéklerakóban való elhelyezést a hulladékgazdálkodás a kezelési opciók közül a legalulra helyezi. Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervével összhangban (COM(2011) 571 végleges) 2020-ra a hulladéklerakást minimalizálni kell nem újrahaználható és nem újrafeldolgozható hulladékra. Végül pedig a hulladéklerakásra vonatkozó célszámokat nem regionális, hanem tagállami szinten kell meghatározni.

74. c)

A Bizottság kötelezettségzegési eljárást kezdeményez minden olyan esetben, amikor ilyen jogellenes gyakorlat kerül megállapításra.

2. ajánlás a)

A Bizottság támogatja ezt az ajánlást, és ösztönzi a tagállamokat a hulladékgazdálkodásra vonatkozó nyilvános adatbázisok létrehozására. Az erre vonatkozó keretet a Bizottság Közös környezeti információs rendszerre (SEIS)¹¹ vonatkozó javaslata adja meg. A hulladékstatisztikákat és a származtatott mutatókat a Bizottság honlapján teszik közzé¹².

2. ajánlás b)

A települési hulladékot illetően a Bizottság 1995-től kezdődően létrehozott egy önkéntes alapon működő rendszert az adatok tagállami szinten történő gyűjtésére és összeállítására, valamint a hivatalos statisztikák minőségi keretrendszerét alkalmazza. A Bizottság a regionális szintű statisztikák előállítására vonatkozó önkéntes rendszert vezetett be 2010-től kezdődően.

2. ajánlás c)

A Bizottság előzetes feltételeket javasolt a 2014–2020-as kohéziós politikára. A hulladékgazdálkodást illetően az előzetes feltételek egyike előírja, hogy a tagállamok tegyék meg a szükséges intézkedéseket a 2020. évi célszámok elérése érdekében a hulladékgazdálkodási irányelv előírása szerint.

75.

A Bizottság egyetért a Számvevőszékkel abban, hogy a támogató intézkedések elősegítik az uniós finanszírozás hatékonyságának maximalizálását. A 2000–2006 közötti, illetve a 2007–2013 közötti időszak alatt a kohéziós politika finanszírozásába nem épült be jogi eszközként érvényesíthető előzetes feltételrendszer, ami lehetővé tenné részletes információk kérését ezekről az intézkedésekről vagy a projekt elutasítását elégtelen támogató intézkedések hiányában.

76.

A 2000–2006 közötti időszakra vonatkozóan a Bizottságnak nem volt jogi kötelezettsége a támogató intézkedések felvételének kötelezővé tétele.

⁹ A 2012. március.14-én és 2012. szeptember 11-én módosított COM(2011) 615 végleges/2, 2011.10.6.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

¹¹ <http://ec.europa.eu/environment/seis/>

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/waste>

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

76. b)

A hulladéklerakókról szóló irányelvben szereplő, a biológiailag lebontható hulladéknak a lerakókban való elhelyezés helyetti egyéb felhasználására vonatkozó céljai nem regionális, hanem tagállami szintre vonatkoznak.

76. c)

Nincsenek uniós szintű jogi kötelezettségek a komposztra vonatkozó minőségi előírások tagállami szintű meghatározására.

A Bizottság együttes válasza a 76. bekezdés d) és e) pontjában szereplő észrevételekre

A Bizottság egyetért azzal, hogy a gazdasági eszközök alkalmazása segíteni fogja a tagállamokat az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott „szennyező fizet” elv végrehajtásában¹³.

A szennyező fizet elvet a megfizethetőségi elvvel együttesen kell alkalmazni. A ténylegesen nyújtott társfinanszírozási arányok olyan kiegyensúlyozott megközelítésen alapulnak, amely figyelembe veszi mindkét elvet, ami különböző támogatási arányokat eredményezhet.

3. ajánlás a) ii)

A szelektív gyűjtés 2015-re jogi kötelezettséggé válik számos hulladékáram esetében (kivéve a biológiailag lebontható hulladéka vonatkozóan).

3. ajánlás a) iii)

Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervével összhangban (COM(2011) 571 végleges), a Bizottság a hulladéklerakás minimálisra csökkenését és az újrahasznosítási arányok egyidejű növelését célzó politikát fog kidolgozni. Ebből a célból az olyan gazdasági eszközök, mint a hulladékártalmatlanítási adó, a szelektív gyűjtéshez kapcsolódó „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű rendszer alkalmazása a siker elengedhetetlen elemének számít.

3. ajánlás b) i.

A Bizottság előzetes feltételeket javasolt a 2014–2020-as kohéziós politikára. A hulladékgazdálkodás tekintetében a hulladékgazdálkodást illető előzetes feltételek egyike előírja a tagállamok számára, hogy hulladékmegelőzési terveket dolgozzanak ki a 2008-as hulladékokról szóló keretirányelv 29. cikkében előírtak szerint.

3. ajánlás b) ii)

A Bizottság jelenleg a „szennyező fizet” elvet és csökkentett támogatási arányokat alkalmaz, és olyan átfogó megközelítést alkalmaz, amely a megfizethetőséget és a hatékonyságot veszi figyelembe.

77. a)

A hulladékokról szóló uniós jogszabályok nem határoznak meg hulladékmegelőzési célokat. 2013. december 12-re a tagállamok hulladékmegelőzési intézkedéseket tartalmazó hulladékmegelőzési programokat fognak kidolgozni, amelyre vonatkozó mintát a 2008. évi hulladékokról szóló keretirányelv IV. melléklete tartalmaz.

77. c)

A tagállamoknak nincsenek jogi kötelezettségei a komposztra vonatkozó minőségi előírások meghatározására, mivel ezt a jogalkotó nem írta elő¹⁴.

Továbbá a Bizottság jelenleg a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó kritériumokat mérlegel.

77. d)

A Bizottság elismeri, hogy a bezárással, illetve utógondozással kapcsolatos költségek fedezésére szolgáló pénzügyi garancia megteremtése átfogó megközelítést igénylő, rendszerszintű probléma.

A Bizottság technikai megbeszéléseket fog kezdeményezni a tagállamokkal.

¹³ Egy, a közelmúltban a Bizottság részére készített tanulmány (http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/final_report_10042012.pdf) azt sugallja, hogy a gazdasági eszközök (pl. a hulladéklerakókra kivetett adók, a kiterjesztett gyártói felelősség, „fizetés a kidobott mennyiség alapján” elvű díjmegállapítási rendszer) alapvető fontosságúak és hatékonyak az újrahasznosítási célok elérésében.

¹⁴ Lásd az Európai Unióban a biohulladék-gazdálkodás terén meghozandó jövőbeni intézkedésekről szóló bizottsági közleményt – COM(2010) 235 végleges – lásd: <http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/developments.htm>. A Bizottság útmutatásokat készített az életciklus-szemléletnek a biológiai hulladék kezelésére való alkalmazásáról. Lásd: <http://lct.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/D4A-Guidance-on-LCT-LCA-applied-to-BIO-WASTE-Management-Final-ONLINE.pdf>.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

4. ajánlás a)

2014 végéig a Bizottság jelentéseket nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak¹⁵, adott esetben jogalkotási javaslat kíséretében, egyebek mellett a hulladék keletkezésének megelőzésére és a gazdasági növekedés és a hulladékkeletkezés által okozott környezeti hatások közötti összefüggés megszüntetésére vonatkozó 2020-as célok meghatározásáról. A Bizottság hulladékmegelőzési célokat javasolt a hulladékokról szóló keretirányelv 2008. évi felülvizsgálatakor, azonban nem sikerült megállapodásra jutni az együttdöntési eljárás során.

4. ajánlás b)

A Bizottság kötelezettségzegési eljárást kezdeményezett Olaszország ellen, mert kezeletlen hulladékot küldött (a Számvevőszék mintájában nem szereplő) hulladéklerakóba, a kötelezettségzegési eljárás jelenleg az indokolással ellátott vélemény szakaszában van. Ez a kötelezettségzegési ügy esetleg eljuthat az Európai Bírósághoz, mely esetben a Bizottság arra számít, hogy a Bíróság ítéletében egyértelművé teszi a „kezelés” jelentését a hulladéklerakókról szóló irányelvben meghatározott módon.

Amennyiben az ügy nem jut el az Európai Bírósághoz, a Bizottság kilátásba helyezi, hogy az első szakaszban az üggyel kapcsolatos technikai megbeszéléseket fog folytatni a tagállamokkal.

4. ajánlás c)

A hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó kritériumok kidolgozását mérlegeli a Bizottság.

4. ajánlás d)

A Bizottság elismeri, hogy a bezárással, illetve utógondozással kapcsolatos költségek fedezésére szolgáló pénzügyi garancia megteremtése átfogó megközelítést igénylő, rendszerszintű probléma.

A Bizottság technikai megbeszéléseket fog kezdeményezni a tagállamokkal.

¹⁵ A hulladékokról szóló keretirányelv 9. cikkének megfelelően.

Európai Számvevőszék

20/2012. sz. különjelentés

A települési hulladékgazdálkodási infrastrukturális projekteket finanszírozó strukturális intézkedések eredményesen segítik-e a tagállamokat az uniós hulladékgazdálkodási politika céljainak elérésében?

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala

2012 – 66 oldal – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-010-0

doi:10.2865/4209

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- az EU-könyvesbolton (EU Bookshop) keresztül (<http://bookshop.europa.eu>),
- az Európai Unió képviselőin és küldöttségein keresztül.
A képviselők és küldöttségek elérhetőségeiről a <http://ec.europa.eu> weboldalon tájékozódhat, illetve a +352 2929-42758 faxszámon érdeklődhet.

Megvásárolható kiadványok:

- az EU-könyvesbolton keresztül (<http://bookshop.europa.eu>).

Előfizetéses kiadványok (az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* sorozatai, az *Európai Bírósági Határozatok Tára* stb.):

- az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm).

A TELEPÜLÉSI HULLADÉKOT MEGFELELŐ MÓDON KELL GYŰJTENI, KEZELNI, ILLETVE ÁRTALMATLANÍTANI, KÜLÖNBEN KÁROS KÖRNYEZETI HATÁSOKKAL IS JÁRHAT. AZ EURÓPAI UNIÓ EZÉRT IRÁNYELVEK FORMÁJÁBAN KÖZÖS NORMÁKAT ÉS CÉLOKAT VEZETETT BE A TELEPÜLÉSI HULLADÉK KEZELÉSÉRE VONATKOZÓAN, ÉS EGYES MEGHATÁROZOTT RÉGIÓKBAN TÁRSFINANSZÍROZZA A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI INFRASTRUKTÚRÁKAT. JELENTÉSÉBEN A SZÁMVEVŐSZÉK AZT VIZSGÁLTA, HOGY EREDMÉNYESEK VOLTAK-E EZEK AZ INFRASTRUKTURÁLIS BERUHÁZÁSOK, ÉS ELŐSEGÍTETTÉK-E AZ UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI POLITIKA CÉLJAINAK ELÉRÉSÉT.

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK

ISBN 978-92-9241-010-0

